

Delavska Enotnost

GLASILO GLAVNEGA ODBORA ESS

Leto III. Štev. 33.

Ljubljana, 15. avgusta 1947.

Cena din 3—

Maršal Tito je obrazložil stališče naše države do mednarodnih vprašanj

Predsednik ministrskega sveta FLRI maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito je dal naslednje odgovore na vprašanja, ki mu jih je postavil direktor TANJUG-a v zvezi z aktualnimi vprašanji političnimi problemi naše države.

Zakaj je Jugoslavija odklonila svojo udeležbo na konferenci v Parizu? V naši notli, naslovljeni na Anglijo in Francijo, smo podali svoje stališče in razloge, zaradi katerih se ne moremo udeležiti konference v Parizu. Mislim, da je to naše stališče, ki je podobno stališču ostalih bratskih in sosednih držav, vsakomur razumljivo.

zaradi tega, ker hočejo grški monarhofašisti s temi lažni izzvali vojaške provokacije v tem delu Evrope, ker se jim majoje tla pod nogami, in upajo, da se bodo s pomočjo odkrite inozemske intervencije obdržali na oblasti.

Dejstva govorijo - kdo in kje so izzivalci

Očitajo nam, da molimo delo te tako imenovane podkomisije, da je ne pustimo na naše ozemlje itd. In zakaj je ne pustimo? V prvi vrsti zato, ker je ta komisija s svojim dosedanjim delom dokazala, da je pristranska, da pomaga grškim monarhofašistom na škodo demokratičnih držav na Balkanu, dalje zato, ker ne moremo dovoliti, da bi se na našem ozemlju nekaj preiskovalo, kar je navadna izmišljotina grške vlade, kar se sploh ni zgodilo. Dalje zato, ker v zvezi z vsemi izzivanji, ki jih delajo grški monarhofašisti proti nam in zaradi katerih se je obrnila vlada Jugoslavije na Varnostni svet že prej, ko se je grška vlada izmislila obtožbe proti nam, nismo dobili odgovora. Napad na našo obmejno karavlo, obstreljevanje s strojnimi, umor našega oficirja in naših vojakov, nato topniško streljanje na naše ozemlje, pri katerem je padlo več kot 80 granat od 2 km znotraj naše države, pa tudi razna druga izzivanja, so toliko očitljiva in jasna, da je potrebno priti in si samo ogledati dejstva.

Z lažnimi obtožbami proti Jugoslaviji hočejo opravičiti svoje oboroženo vmešavanje

Grška vlada nas obtožuje, a mednarodna reakcija jo podpira, da pomagamo grškim borcem za svobodo. To je preračunano na to, da se nas prikaže pred očmi sveta, kakor da se vmešavamo v notranje zadeve Grčije, ko da smo mi krivi, da se bori grški narod za svoje pravice. Na drugi strani pa naj te lažne obtožbe uzakonijo odkrito oboroženo vmešavanje nekaterih zapadnih imperialistov v Grčijo zato, da bi se mogli obdržati na oblasti protijudski režim, ki ne pomeni samo grožnje za mir in demokracijo v Grčiji, marveč tudi nevarnost za mir v tem delu Evrope.

Težave na avstrijski in italijanski meji ter primer Grčije - vse je povezano z določenim ciljem

Ali je takšno stanje samo na grški meji, ali pa imate težave tudi na meji s katero drugo državo?

Da, imamo težave tudi na nekaterih drugih mejah kot n. pr. na meji Avstrije in na italijanski meji cone »A«. Tukaj nam nekateri vojaški krogi zapadnih sil delajo razne težave s tem, da podpirajo četniške, ustaške in domobranske skupine, ki prehajajo s pomočjo nekaterih izmed zaveznških oficirjev v našo državo, da bi izvrševali teroristične akcije in sabotaže. Mnogi so bili že aretirani in sedaj jih sodijo ali pa se jim bo sodilo. Gradiva o vsem tem je toliko, da bo morala vlada podvzeti na odgovornem mestu resne korake. Vse to bo pokazalo, da primer Grčije ni osamljen, temveč da je to vse izmišljeno in povezano z določenim ciljem. Javnost naj bo obveščena o tem, da krivda za takšno stanje ne leži na nas, temveč na gotovih imperialističnih krogih, ki želijo ustvariti svoje cilje. Mi želimo mir, mirni razvoj naše v vojni težko upuščene države. In ta mir in razvoj bomo branili do zadnjega diha.

Zelimo dobrih odnosov z vsemi sosedi, ker je to tudi v našem interesu, vendar ne morem pod takšnimi pogoji, kakršni so danes v Grčiji, videti možnosti za izboljšanje odnosov, posebno zaradi tega ne, ker to ovirajo nekateri zapadne velesile.

Novi proizvodi oljnih in akvarelnih barv, vezil za plošče in osnovne mase za muholovce v naši kemični industriji so dokaz naporov in prizadevanj številnih iznajditeljev te stroke, ki nočejo več odvisnosti od tujine.

V naših kemičnih tovarnah se vrši vztrajna bitka za gospodarski plan

Kemične tovarne republiškega pomena v I. polletju niso dosegle plana. Zato je priredila Glavna direkcija kemične industrije LRS delovne konference, na katerih je s sodelovanjem vodstev podjetij, sindikalnih organizacij in političnih forumov analizirala vzroke za relativno slabo dosego plana.

V pogledu danih možnosti uresničevanja plana moramo deliti kemične tovarne v tri skupine.

V prvo grupo spadajo ona podjetja, ki niso dosegla plana vsled objektivnih težkoč, ker jim je primanjkovalo osnovnih surovin, ki smo jih še primorani nabavljati v inozemstvu (n. pr. laneno seme itd.). Pripomniti moramo, da leži težišče proizvodnje kemične industrije baš v teh tovarnah in je predvsem nizka proizvodnja teh kolektivov politična navzdol odstopke doseženega plana.

Drugo skupino sestavljajo tovarne, ki so imele vse pogoje ter so plan tudi dosegle ali prekoračile.

Trejo skupino predstavljajo tovarne, ki so imele vse relativne pogoje za dosego plana, a ga niso dosegle vsled slabega delovanja kolektivov.

Natančni pregled razmer, predvsem v teh zadnjih kolektivih, je pokazal nevaren padež delovne discipline tako pri delavcih, kot tudi v upravih samih. To dejstvo moramo smatrati za važen vzrok nizke proizvodnje in ga opažamo predvsem v onih tovarnah, ki pogrešajo krepkega vzgojnega dela sindikalnih podružnic ter pravilne organizacije dela.

Da plana v nekaterih tovarnah niso dosegli, moramo iskati vzrokov tudi v tem, da se je vodilni kader, tako oni v tovarnah, kot tudi na direkciji sami, spustil v zgolj upravno-administrativno delo — ki je sicer v fazi izgrajevanja načrtnega dela prav tako potrebno — s čemer pa je izgubil izpred oči svojo osnovno nalogo, t. j. vodstvo same proizvodnje, neposredno operativno poseganje v proizvodni proces in neposredno pomoč tovarnam.

Uvajanje norm v kemični industriji je sicer težavnejše, vendar ni nemogoče

Uvajanje norm predstavlja v kemični industriji prav poseben problem; odstopke že uvedenih norm je v tej panogi industrije nižji, kot v vseh ostalih panogah. Norme v kemični industriji nimajo namreč tradicije kot n. pr. norme v tekstilnih tovarnah, ker se vse do osvoboditve niso skušale uvajati ter obstoja v tem pogledu še nekakšna ledina za teoretične in praktične poizkuse.

Te objektivne težave so povzročile, da se uvajajo norme v kemični industriji sicer počasneje, kot v ostalih panogah industrije, vendar pa njihova uvedba ni nerešljiv problem, ko ga hočejo prikazati nekateri šibkejši uprave pa tudi sindikalne podružnice. Potrebno je pač nekoliko več časa in predvsem poglobljenega študija delovnega procesa. Da ta trditve drži, potrjujejo norme, ki so že uvedene v mnogih kemičnih tovarnah, kjer so to smatrali na prvi pogled kot nemogoče. Uvedene so predvsem kvalitativne in skupinske norme. V hrasniški kemični tovarni, kjer so pri uvajanju kvalitativnih norm sodelovali na licu mesta tudi višji upravni in sindikalni forumi, je normirano 80 % vsch del. V celjski tovarni tekstilnih barv je upravni odbor sindikalne podružnice

še pred nekaj meseci trdil, da dela v njihovi tovarni ne more normirati, da nimajo surovin, itd., vendar dela sedaj pri njih že 68% delavcev po normalni; ostali delavci že sami zahtevajo norme celo na onih mestih, kjer del začasno v resnici ne morejo uvesti. V tovarni suhih barv v Domžalah, kjer se opaža nedelavnost uprave in sindikalne podružnice, je povsem možna uvedba norm, s čemer bi se doseglo tudi pravilno nagrajevanje delavcev; vendar trdi upravnik, da je preobložen s delom, da nima na razpolago dovolj administrativnih moči, itd. Tarifna komisija v podružnici pa je, namesto da bi postavila to vprašanje pred upravo z vso ostrino — lepo zaspala. V tovarni »Jub« v Dolu pri Ljubljani, v kateri je približno enak delovni proces kot v domžalski tovarni, pa že obstojajo norme, po katerih dela 58% delavcev že leto dni, vsled česar tudi presejajo plan.

Šibko vzgojno delo odmeva v slabi delovni disciplini

Odstopke neopravičenih izostankov od dela spodbija proizvodnja v mariborski tovarni mila »Zlatorog«, ki je beležila v juniju 12.1% neopravičenih izostankov. Neprimerno boljša delovna disciplina vlada v celjski tovarni tekstilnih barv, kjer je v juniju izostalo neopravičeno le 0.01% delavcev.

Tovarne rešujejo proizvodnjo z medsebojno pomočjo

Tovarna lesonar plošč v Ilirski Bistrici je stala zaradi pomanjkanja vezila za plošče pred nevarnostjo, da preneha z obratovanjem. To oviro pa je odstranil kolektiv tovarne oljnatih barv v Medvodah, ki je v svojem laboratoriju izdelal to vezilo in s tem opomogel proizvodnjo tovarne v Ilirski Bistrici.

Talnih primerov je v kemični industriji mnogo, saj poznamo že številne iznajditelje iz te stroke ki vlagajo vse svoje sile za dvig naše industrije.

Naše kemične tovarne nam dojejo že nove proizvode

Čeprav je delo v tovarnah kemične industrije, ki nosijo pečat zaostlosti, eno najtežjih, vendar v njih vedno bolj narašča delovni elan delavcev. Baš s pomočjo te delovne vne, ki za vsako ceno skuša premagati tudi pomanjkanje surovin in z uvedbo cele vrste novih, izvenplanskih in pri nas dosedaj še neproduciranih artiklov bo tudi republiška kemična industrija dosegla svoj letni plan; to je geslo, trdna volja in zahteva vseh kemičnih delavcev. Da bi bil v celoti dosežen finančni plan, je že uvedena proizvodnja na pr. umetniških oljnih barv v Medvodah in akvarelnih barv v Celju. Tudi osnovna masa za izdelavo muholovcev se danes izdeluje doma in sicer brez potrebne osnovne gumi sestavine in to vsled velikega prizadevanja naših delavcev, kemikov in inženirjev. Čeprav so ti proizvajalci v naši kemični industriji, prekaša njihova kakovost vse dosedanje tuje proizvode.

V najkrajšem času bo pričela izdelovati naša kemična industrija še nekatere izvenplanske proizvode, katerih izdelovanju se trenutno posveča v laboratorijih naših kemičnih tovarn najintenzivnejše raziskovalno delo.

Maršallov načrt - ker ni iskren - pomeni za nas le obveznosti, ki bi ogrožale naš gospodarski razvoj

Ne zanikam, da bi nam bila pri obnovi naše porušene države dobrodošla neka iskreno nudena pomoč. Dosedanje izkušnje z zapadnimi državami, v prvi vrsti z Ameriko, ali bolje rečeno, z ameriškimi vladajočimi krogi, so utrdile pri nas prepričanje, da mi — tukaj nočem govoriti o drugih državah, ki so odklonile svojo udeležbo na pariški konferenci — ne moremo od teh krogov pričakovati nesebične in iskrene pomoči za obnovo naše države. Nasprotno, po Marshallovem načrtu bi si verjelo pridobili samo obveznosti na škodo naše države; naš petletni plan, naša industrializacija in elektrifikacija bi bili ogroženi. S temi obveznostmi bi bil ogrožen naš gospodarski razvoj.

Odnosi z Ameriko se niso poslabšali šele po vojni. Ze med vojno niso kazali službeni ameriški krogi iskrene naklonjenosti

Ko že govorimo o stvarni in iskreni pomoči, bom navedel samo nekaj dejstev, zaradi katerih dvomim v to pomoč. Morda bo kdo mislil, da so se odnosi z Ameriko poslabšali šele po vojni po naši krivdi, da pa ni tako, potrjujejo najbolje tale dejstva:

1. Med težko osvobodilno vojno, v letu 1943-1944, sem sam osebno zaprosil po vojaških misijah Amerike in Anglije, in sicer večkrat, da sklenemo pogodbo o lend-leaseu (zakonu o posojilu in najemu) zaradi nabave vojaškega materiala, ki nam je bil potreben, da bi se učinkoviteje in z manjšimi žrtvami borili proti Hitlerjevemu vojaškemu okupatorju na stroju. Službeni ameriški krogi pa so odklonili takšno pogodbo o dobavi materiala.

2. Stališče teh krogov nasproti nam najbolje ilustrira tale primer: Sovjetska zveza nam je dala na našo prošnjo leta 1944 dve letali »Douglas« za potrebe vrhovnega štaba, mi smo ju pa morali po nekaj dneh vrniti zaradi protesta ameriških vladnih krogov, ki so bili proti temu, da uporabimo ti dve letali. Ta primer je neznačen, vendar značilen.

Najučinkovitejša pomoč bi bila, če bi nas pustili v miru

Mislim, da bi bila ne samo za nas, marveč tudi za druge narode v Evropi, najučinkovitejša pomoč v tem, če bi nas pustili v miru, da sami za sebe skrbimo in gradimo kakor vemo in znamo.

Naj nihče ne misli, da smo odklonili svojo udeležbo na pariški konfe-

3. V Ameriki je naše zlato v vrednosti okrog 45-50 milijonov dolarjev. Ameriška vlada pa nam še ni vrnila tega zlata, ki nam je pri obnovi naše države zelo potrebno. Nasprotno, v zvezi z našimi zahtevami, da nam izročijo to zlato, zahtevajo uveljavno velike vsote za nekakšno oborožitev na osnovi lend-leasea (zakona o posojilu in najemu), ki ga v resnici nismo dobili. Z Malte smo prejeli šele leta 1944 8 torpednih čolnov, ki jih je dala Amerika londonski begunski vladi in z akatero sedaj zahtevajo zelo velike vsote ali da jih vrnemo.

4. Ameriški službeni krogi nam niso dovolili, da bi v Ameriki nakupovali žito v času pomanjkanja, niso nam dovolili in še vedno nam ne dovolijo, da bi kupovali stroje za obnovo države; ne dajajo poštini listov ter se vodi propaganda med ameriškimi državljanji proti prihodu v Jugoslavijo itd. Z eno besedo, poskušajo nas osamiti, izvrševati neko vrsto gospodarske blokade nad našo državo. Vse to, pa tudi mnogo drugih dejstev, nas utrjuje v prepričanju, da nam ne želijo pomagati in da v Parizu ne bi dosegli nič dobrega za našo državo.

renci zaradi česar drugega kot zaradi tistega, kar je bilo že navedeno v naši notli, in tistega, kar sem tukaj povedal. Ne verjamem, da bi kdor koli odklonil pomoč, pa naj si bo ta v obliki posojila ali v kakšni drugi obliki, ki bi bila dana brez omejenih namer, odnosno brez političnih koncesij, iskreno in dobronamerno.

Kdo so krivci za poslabšane odnose med Jugoslavijo in Grčijo

Ali je po vašem mišljenju kaj izgledov za skorajšnje izboljšanje odnosov z grškim sosedom in kaj bi lahko pospešilo to izboljšanje?

Odnosi med Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo in Grčijo niso poslabšani po krivdi narodov Jugoslavije in Grčije. Ti odnosi so poslabšani v prvi vrsti po krivdi tistih sil, ki so se vmešavale v notranje zadeve Grčije, ki so pomagale pri tem, da pridejo v Grčijo na oblast protijudski reakcio-

narni elementi, ki so pomagale pri tem, da se vzpostavi protijudski monarhofašistični režim. Krivi so tisti, ki danes z vsemi silami podpirajo režim terorja in vojnih hujskačev, krivi so tisti vladajoči krogi v Grčiji, ki danes ne izvršujejo samo nezaslišanega terorja nad grškim narodom in posebno nad Makedonci, marveč si prav tako izmišljajo vse mogoče klevete in izvršujejo provokacije proti sosednjim državam: Jugoslaviji, Bolgariji in Albaniji.

Zakaj si je grška vlada izmislila bajko o internacionalni brigadi?

Poglejmo samo nekaj dejstev. Grška vlada si je namenoma izmislila neko internacionalno brigado.

Zakaj tedaj takšen hrup o tej tako imenovani internacionalni brigadi? To je potrebno zato, da bi grška vlada opravila svoje teroristične metode proti grškemu ljudstvu, zato, da bi monarhofašistična vlada dobila čim bolj izdatno pomoč od svojih pokroviteljev, zato, da bi zmanjšala pomen

odpora grškega naroda, ki se bori za svoje pravice in da bi prikazala to herojsko borbo tako, kot da bi bila inspirirana in vodena iz inozemstva, zato, da bi opravčila zbiranje raznih kvizlingovcev — četnikov, ustašev in drugih v inozemstvu, s pomočjo katerih namerava izvrševati diverzantske akcije v naših državah, ali pa, da z njihovo pomočjo zatira osvobodilno borbo narodov Grčije. Nadalje, to je

O gnezdiščih špijonov in izdajalcev

Senat Vrhovnega sodišča LRS je 13. t. m. izrekel pravično sodbo nad člani Nagodetove špijonske organizacije. Vse obtožene je spoznal za krive in jih v imenu ljudstva obsodil: Nagode Crtomira, Sirc Ljuba in Furlan Borisa na smrtno kazn z ustrelitvijo, Vode Angelo na 20 let odvzema prostosti s prisilnim delom, Hribar Zorana na 18 let, Kavčnik Leona na 16 let, Kumelj Metoda in Pirč Metoda na 15 let, Hočevar Pavlo na 14 let, Sirc Franja na 10 let, Zupan Svatopluka na 9 let, Snof Franca in Stare Bogdana na 7 let, Lajovic Vida na 5 let in Hribar Elizabeto na 1 leto.

Za nas ti ljudje, ki so se s svojimi podlimi zločini že sami izbrisali iz ljudske skupnosti, prav nič več ne pomenijo. Prejeli so zasluženo kazni! Kot posamezniki so s svojimi dejanji zavzeli tisti stav odvratnih, pokvarjenih ljudi, ki jih pošten človek nič več ne omenja, ali pa morda samo ob prilikah, kadar hoče povedati na primerih, kakšen je špijon, izdajalec in zločinec, ki se je drznil dvigniti roko nad svoje lastno ljudstvo.

Toda sedaj, ko je ta proces za nami, je treba vendarle marsikaj razmisliti, povedati in ugotoviti, kajti zavedati se moramo, da imamo sovražnikel in dokler bomo imeli sovražnike, bomo imeli tudi procese. Mi vemo za te sovražnike in tudi poznamo jih. Mi vemo, kdo podpira te zločince, kdo jim odmerja naloge, kdo jim daje navodila. Mi vemo, da so to plačanci tujih imperialističnih sil in da segajo niti teh zločincev čez mejo naše domovine v krepnje pogbeglih klavcev, kvislingovcev, ki uživajo vso »moralno« in gmotno podporo imperialističnega stroja izven naših meja.

Toda vsi ti procesi, od Rainerjevega do Nagodetovega, pa so potrdili, da so gnezdišča tudi v domovini, kjer se taki zločinci negujejo, pa tudi novi ustvarjajo. Ti procesi so ponovno povedali in dokazali, da uživajo ti in taki zločinci velik ugled, simpatijo in vso moralno podporo pri veliki večini naše duhovščine. Strup škofa Rožmana je razlit po župniščih, čeprav ga ni več med nami, in kri bratomornega klanja, ki ga je sprožil del naše duhovščine s svojim škofom na čelu, priča po vseh krajih naše domovine, kaj hočejo in kaj še vedno podpirajo in izživajo. Krivolok Rainer je izjavil, da se je za preganjanje in uničevanje poštenih in zavednih Slovencev v prvi vrsti obrnil na škofa Rožmana, ki mu je takoj nudil vso pomoč; banditi, ki prehajajo čez našo mejo, najdejo zatočišče v župniščih, hrvatski frančiškani izdelujejo peklenke stroje za uničevanje naših tovarn, člani Nagodetove skupine hodijo v škofijo na posvete.

No, vsa ta povezava naše duhovščine z zločinci, vse to njihovo rovarjenje s takimi zločinci, ki ga pa znajo skriti pod krinko svetohlinstva, jasno in razločno govori, da se pretežni del naše duhovščine strinja in družil z vsemi, ki sovražijo našo ljudsko oblast in s tem, seveda, vse naše delovno ljudstvo. Navzlic temu, da jamo naša ustava svobodo verske izpovedi, se naša duhovščina ne more pomiriti in nikakor noče prožiti roke delovnemu ljudstvu za skupno delo v korist ljudstvu in domovini. Za vsako ceno hočejo priti spet do neomajne oblasti prejšnjih časov, ko so pod krinko božje besede vedno in vselej prevzajali ljudstvo v nezavedne, neodporne sužnje tovarn, kulakov, bank in vseh protiljudskih vladnih režimov. V času predpriljske Jugoslavije so se vezali z vsemi diktaturami, v času okupacije z italijanskimi in nemškimi fašisti, ustaši, četniki, z gestapom in povežali bi se s samim njihovim satanom, če bi jim ta satan garantiral kakršno koli korist.

Naš delovni človek ve, da je tako delovanje duhovščine zločinsko. Zločinsko, ker je protiljudsko, zločinsko, ker je naperjeno proti njemu, proti ljudski oblasti, proti domovini. Zato bo svojo budnost še bolj poostiril, to budnost prenašal na vse okoli sebe, ker bo s tem čuval in utrjeval velike pridobitve narodno-osvobodilne borbe, ker bom s tem izpričeval svojo veliko ljubezen do domovine.

Tone Seliskar

Dve leti borbe slovansko-italijanske antifašistične unije

Pred dvema letoma — 12. avgusta 1945 — so v Julijski krajini živeči Slovenci in Italijani položili prve temelje demokraciji in bratstvu, ko so ustanovili Slovansko-italijansko antifašistično unijo (SIAU). Ta antifašistična unija je v teh letih najtežje borbe za pravice, svobodo in neodvisnost prebivalcev Julijske krajine postala čvrsta vez, ki je povezala med seboj vse svobodoljubne ljudi brez razlike na narodnost ali versko pripadnost. Zato je bila SIAU trn v peti vsem, ki so hoteli sebi kovati kapital na škodo bratstva in edinstva med narodi.

Kaker ves čas svojega obstoja bo SIAU tudi ostajala družila na Svobodnem tržaškem ozemlju živeče narode in jim pomagala pri utrjevanju miru.

Ob obletnici svoje ustanovitve je SIAU izdala naslednji

PROGLAS:

ANTIFASISTI 12. avgusta potekala dve leti, odkar je bila ustanovljena Slovansko-italijanska antifašistična unija, masovna politična organizacija, ki se je z delovanjem za uresničenje njenega programa, ki sloni na temeljih demokracije in bratstva med Slovenci in Italijani Julijske krajine, globoko usidrala v srca tu živečega prebivalstva obeh narodnosti.

Slovansko-italijanska antifašistična unija, ki je nastala za časa borbe in v borbi za demokracijo, je v dveh letih svojega obstoja z ozirom na tukajšnje razmere dokazala, da je predvidevala najbolj pravilno rešitev problemov STO-ja, posebno glede mirnega sožitja različnih narodnostnih skupin.

Deset tisoči članov Slovansko-italijanske antifašistične unije in uspehi, ki jih je v teh dveh letih srdirle politične borbe dosegla, nam dajejo pravico trditi, da bi bilo treba Slovansko-italijansko antifašistično unijo ustanoviti, če je ne bi bilo.

V njeni posebni vlogi politične organizacije ljudskih množic, ki delujejo na različnih političnih področjih in ki pripadajo različnim narodnostnim skupinam, bi je ne mogla nadomestiti niti politična stranka, večja ali manjša skupina ljudi, ki je politično bolj razvita in zavedna, niti kakršna koli druga kulturna organizacija, katere delovanje je omejeno prav zaradi različnih narodnostnih skupin.

Razgovor maršala Tita s predstavniki ameriških cerkva

V minulem tednu so obiskali Jugoslavijo predstavniki ameriških cerkva, ki so prišli iz različnih držav Amerike. Namen njihovega obiska je bil, da se sami prepričajo o tem, kar se dejansko dogaja v Jugoslaviji in o čemer potem pišejo ameriški listi, da sami vidijo in ocenijo odnose med cerkvijo in državo in da se končno seznanijo z naporu delovnega ljudstva in o postopku zoper Stepinca, zaradi katerega so nekateri ameriški katoliški krogi in pravoslavni škofje dvignili toliko prahu proti Jugoslaviji, ga proglašali za svetnika in prikazali ameriški javnosti novo Jugoslavijo kot državo, v kateri ni verske svobode, niti strpnosti.

Razgovor, katerega je imel maršal Tito s predstavniki ameriških cerkva, je še enkrat osvetlil stališče naše države do cerkvenih poglavarjev in do duhovnikov, ko je rekel:

»Od cerkvenih poglavarjev in duhovnikov ne zahtevamo nič drugega, razen, da so lojalni proti državi. To ima vsaka država pravico zahtevati in nobena ne bo dovolila, da bi delali zoper njo.«

V kolikor gre za sedanje in bodoče odnose med Vatikanom in Jugoslavijo, pa je dejal:

»Tu ne vidim zboljšanja. To ni odvisno od nas, ampak od Vatikana. Če bo Vatikan še naprej vzrok temu, da duhovniki pri nas ne zavzamejo boljšega stališča do države, je razumljivo, da se bodo odnosi poslabšali. Položaj je bil že takšen, da je skoraj prišlo do prekinitve. Toda zaenkrat ni izgledov, da bodo odnosi prekinjeni, ker smo potrpežljivi.«

Potem, ko so predstavniki ameriških cerkva seznanili maršala s pojmovanjem odnosov ameriške protestantske cerkve do države, ko je tudi tam cerkev ločena od države in se cerkev ne sme vmešavati v politiko, je maršal Tito pojasnil stališče ljudske države.

»Naše stališče je, da se cerkev ne vmešava v državne politične stvari, da duhovniki vrše svoje verske obrede in da delujejo v smeri utrjevanja

V tej neoporečni sili, v uspehih Slovansko-italijanske antifašistične unije in zavidanja vredni prilagodilni programa potrebam našega okolja — prilagoditev, ki nam jamči nadaljnje zmage v bodočnosti — je treba iskati vzroke za histerične napade naših nasprotnikov, ki se v njihovi šovinistični zaslepljenosti do našega delovanja za bratstvo med narodi temu upirajo in se s tako imenovano politiko »narodne enotnosti« zapirajo sami vase, nasprotni vsakemu zbliznauju z drugimi narodnostnimi skupinami in gibanji, ki želijo sporazum med različnimi narodi. Ta slepa politika mora privedeti le do cepjenja samih Italijanov in do stalnih nacionalističnih sporov ter morda celo do nove vojne z novimi žrtvami za nas in vse človeštvo.

Javno lahko izpovem, da le politična gibanja, kot je Slovansko-italijanska antifašistična unija doslojna vsem, ki delujejo za blagostanje ne glede na narodnost ali versko pripadnost, lahko preprečijo nove vojne in privedejo do bratstva med narodi, do miru in blagostanja.

V teh končnih ciljih se izražajo temeljne točke programa Slovansko-italijanske antifašistične unije, ki hoče, da poslana STO ne izhodišče večnih sporov med Italijo in Jugoslavijo, med zapadom in vzhodom, med različnimi narodi glede oblik družbene organizacije, temveč točka, ki naj povezuje narode v sporazumevanju in pred vsem dve veliki sosedni demokraciji — italijansko in jugoslovansko.

Kdor ima jaseen pogled in upošleva posebne politične in narodnostne pogoje STO-ja, mora priznati važnost dvehletnega delovanja Slovansko-italijanske antifašistične unije med ljudskimi množicami in potrebo, da Slovansko-italijanska antifašistična unija z isto vztrajnostjo lo delo ljudi v bodoče nadaljuje.

Da bo Slovansko-italijanska antifašistična unija uresničila svoj obsežen program na vseh popriščih javnega življenja, se morajo njeni člani in prijatelji strniti okoli nje in neumorno delovati na tem, da bo vsak iskren demokrat STO-ja okreplil njene vrste in z vsemi svojimi silami pripomogel k uresničenju njenih ciljev, ki si jih je Slovansko-italijanska antifašistična unija postavila, to je za dosego miru in splošnega blagostanja.

Naj živi demokracija!
Naj živi bratstvo med narodi!
Naj živi Slovansko-italijanska antifašistična unija!

morale in podpiranja države v splošnem.«

Kako strašne so bile posledice vmešavanja cerkve v politiko, je pokazala okupacija, ko so »določeni cerkveni krogi odigrali veliko vlogo in je prišlo do pokolja, ki so ga okupatorji izkoristili za iztrebljenje našega naroda. Mi pa smo imeli kot eno glavnih gesel in glavnih nalog: da preprečimo bratomorno vojno, da ustvarimo bratstvo in enotnost.«

Narodi Jugoslavije, ki so se s tolikim navdušenjem lotili dela pri obnovi, pričakujejo, da bodo ustvarili boljše pogoje vsem s sodelovanjem vseh, ki mislijo pošteno, zato je maršal Tito dejal:

»Mislimo, da je treba, da nas določeni katoliški krogi, če že nočejo pri tem aktivno sodelovati, vsaj ne ovirajo. Ne silimo jih, da morajo aktivno sodelovati, ampak samo zahtevamo, da nas ne ovirajo, če že nočejo sodelovati.«

O vlogi Stepinca pa je rekel:

»Vloga, ki jo je igral Stepinac med okupacijo, je zelo temna, o čemer obstojajo številni dokazi, črno na belem. Nič ni uničenega. Med drugim obstojajo celo nemški filmi, ki to dokazujejo. Zlasti se poudarja njegova vloga v času nasilnega pokatoličevanja pravoslavnih od strani katoliške cerkve.«

Po leh besedah maršala Tita, ki se v celoti skladajo s tem, kar so na lastne oči videli po vsej Jugoslaviji, so predstavniki ameriških cerkva priznali, da je v ameriških listih le malo resničnih poročil o razmerah v Jugoslaviji. Ugotovili so, da vlada v Jugoslaviji široka strpnost in verska svoboda do vseh veroizpovedi brez razlike, ker so vse izenačene.

Številne cerkve — kamor koli so prišli — kjer se dnevno nemoteno vrše bogoslužja in katerih se lahko vsak vernik svobodno udeležuje, so jih potrdile v tem in ovrgle trditve listnega dela ameriške duhovščine, kateri je sedanja državna ureditev nove Jugoslavije bolj odvrtna, kakor pa so jim laži, klevetanja in sramotjenja.

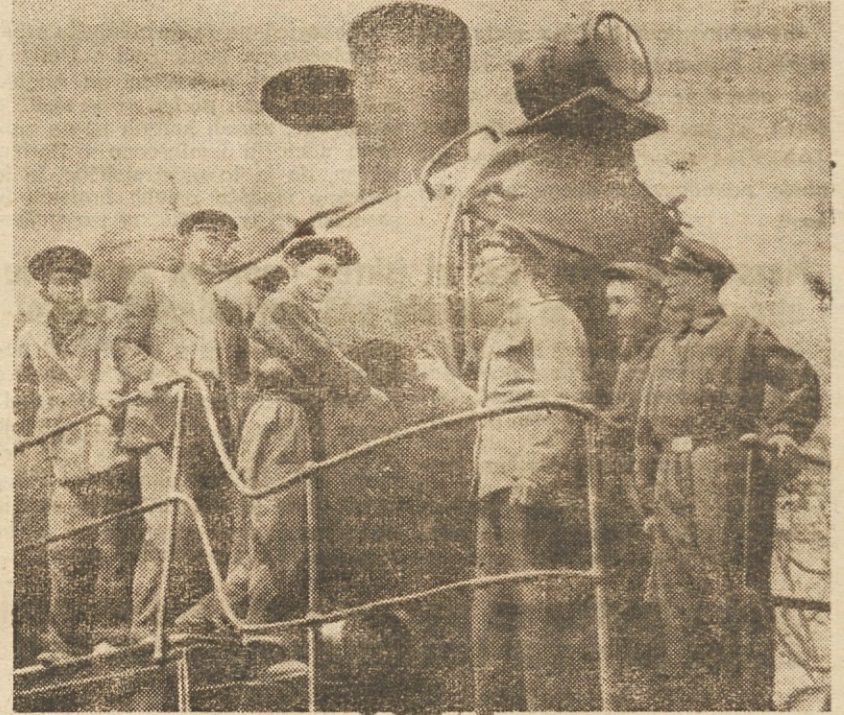
Sovjetski Vsezvezni dan železničarjev

Za letošnji praznik Vsezveznega dne sovjetskih železničarjev, ki so ga proslavili minulo nedeljo v Sovjetski zvezi, so sovjetski železničarji poslali generalisimu Stalnu pozdravno pismo, v katerem so prikazali dosedanje uspehe in prevzeli obveze, katere hočejo doseči pri izgradnji prometa v novi Stalnski pelletki.

Leta 1933, ko je bil ustanovljen Vsezvezni praznik železničarjev, je poudaril generalisim Stalin, da se Sovjetske Zveze kot države ne bi moglo zamisliti brez prometnih zvez. Zelenin je takoj po končani Oktobrski revoluciji poslal pred sovjetske železničarje nalogo, da hitro in kar najbolj gradijo in obnovijo železnice, ki so glavna vez med deželo in mestom, med poljedelstvom in industrijo. Zato so bili sovjetski železničarji prvi, ki so kot sobotniki pravilno razumeli te besede velikega Lenina in so s prostovoljnim delom obnovili in zgradili nove prometne zveze širrom vse Sovjetske zveze.

Letos, ko se Sovjetska zveza pripravljala na proslavo 30. obletnice velike Oktobrske revolucije, so sovjetski železničarji napeli vse sile, da do te zgodovinske obletnice obnovijo ne le vse glavne, temveč tudi stranske proge. Že dosedaj so obnovili proge v Donbasu, pri Rostovu, obnovili so leningradsko križišče, zgradili na tisoče mostov in postaj, ki so bili porušeni med vojno in izročili prometu nove lokomotive in železniške vozove. Toda to še ni vse. Sovjetski železničarji so si zadali nalogo, da ne bodo obnovili le dosedanjega voznega parka, ampak bodo tudi izpopolnili sovjetske železnice z novo sodobno tehniko, da bodo tako še v večji meri ljudi v miru služile vsemu ljudstvu, razvoju in napredku velike Sovjetske države.

Proslavi praznika sovjetskih železničarjev so se pridružili tudi jugoslovanski železničarji s pozdravno brzojavko ministra za promet vlade FLRJ Todorja Vujašinovića naslovlje-

Bodoči strojniki sovjetskih železnic

Domovinska vojna je bila za sovjetske železničarje težka preizkušnja. Sovjetski železničarji so v letih vojne uspešno vzdrževali zvezo med zaledjem in fronto. Z brezhibnim delovanjem voznega parka so oskrbovali Rdečo Armado pravočasno z vojnim materialom, živili in omogočili hitro premikanje vojaških edinic z ene fronte na drugo, ko je bila včasih za vojaški uspeh vsaka minuta tako dragocena. To nalogo so častno izpolnili.

no ministrstvu za promet ZSSR Kovaljevu, v kateri je rečeno:

»V imenu delovnih ljudi jugoslovanskega transporta in v svojem imenu, češitam vam in vašim sodelavcem k velikemu Vsezveznemu prazniku sovjetskih železničarjev ter želim nadaljnih uspehov in zmag sovjetskega železničarskega transporta.

Moje nedavno bivanje v vaši državi mi je omogočilo, da sem spoznal silo in napredek vaših železnic ter neizmerno ljubezen železničarjev do domovine in velikega Stalina.«

Gospodarska kriza v Angliji bo letošnjo zimo dosegla višek

Ze drugič v tem letu je zajela Anglijo težka gospodarska kriza, ki spravlja v nevarnost življenjsko raven vsega prebivalstva. V zvezi s tem poziva napredni tisk vlado, da odločno nastopi proti vzrokom naraščajoče krize in dosledno izvede socializacijo, kakršno je laburistična stranka obljubila svojim volilcem.

Okrog Bevina stoječ tisk izkorišča sedanji težki položaj in napada skupino ministrov, ki so doslej storili vse, da bi preprečili zaostritev gospodarske krize.

»Reynolds News« v svojem uvodniku poziva angleško vlado, da se upre pritisku reakcionarnih krogov in ZDA in da čimprej sklene trgovinsko pogodbo s Sovjetsko zvezo, po kateri bodo mogli zamenjavati svoje blago za hrano iz Sovjetske zveze in z drugimi državami, ki imajo uvedeno narčno gospodarstvo. Če se to ne zgodijo, bo vlada prisiljena zmanjšati svoj uvoz vsaj za 400 milijonov dolarjev.

Na vse to gledajo ZDA z nezaupanjem in izvajajo vedno ostrejši gospodarski pritisk na angleško vlado, posebno na tiste kroge v vladi, ki ne soglašajo, da bi se Anglija še naprej nastanjala na ameriško politiko dolarškega imperializma.

Kako velik je gospodarski pritisk ZDA na eni in popuščanje Anglije napram ZDA na drugi strani, se kaže v tem, da se bodo v kratkem vendar sestali na washingtonski konferenci predstavniki teh dveh držav, na kateri bodo razpravljali o proizvodnji premoga v Porurju v smislu načrtov, kakršne so pripravili in jih bodo na tej konferenci predložili Amerikanci.

Napoved tekmovanja vsem obratom DES-a

Sindikalna podružnica pri DES — obrat Notranjsko napoveduje vsem obratom tekmovanje v naslednjih točkah:

- Po planu za leto 1947. določene gradnje bomo 100% dovršili dva meseca pred koncem leta. — V kolikor bo na razpolago material, bomo preseglji plan v gradnji daljnovidov za 20%, v gradnji transformatorskih postaj za 100%.
- Pri normiranih delih bomo preseglali norme povprečno najmanj za 15%.
- Zamude in neopravičeni izostanki v pisarni ne bodo znašali več kot 0,1% delovnega časa. — Zamude in neopravičeni izostanki pri terenjskih delih ne bodo znašali več kot 1% delovnega časa.
- Poostirili bomo pazljivost glede obračnih nezdov in povečali paznjo svojemu zdravju, ter znižali povprečni procent bolniških dopustov od sedanjih povprečnih 7% na povprečno 4%.
- Privatne telefonske pogovore iz urada bomo absolutno odpravili.
- Neizkasiranih tokovnih računov ne bo v celoti več kot 0,05%.
- Z vsemi silami se bomo posevili odkrivanju manipulantov in zlorab električnega toka in znižali procent izgub zaradi manipulacij.
- Tekmovali bomo v čim rednejšem vzdrževanju omrežij in daljnovodov in čim hitrejši odpravi defektov. V uradu bomo napeli vse sile, da bodo vsa dela na tekočem. Priložbe strank bomo znižali na minimum.
- Poglobili bomo naše politično, prosvetno in strokovno delo, kar bomo dosegli:
  - a) z rednim vsakotredenskim študijskim sestankom,
  - b) z nadaljevanjem izdajanja strokovnega lista »Iskra« za vajence in delavce,
  - c) s prireditvijo tečaja za administrativno osebje, v katerem bomo obravnavali strokovno snov, ki prihaja v poštev pri našem delu.
- Posvetili bomo vso skrb dvigu strokovnih kadrov. 10% sedanjih polkvalificiranih delavcev bo do konca leta položilo strokovni izpit.

V novembrskem tekmovanju moramo odpraviti pomanjkljivosti prejšnjih tekmovalnih obdobj

Nahajamo se točno v sredini novembrskega obdobja tekmovanja, ki je v silnem delovnem veletoku zagrabilo naše tovarne, gradilišča in ustanove v neprimerno večjem obsegu, kot v vseh prejšnjih tekmovalnih obdobjih. To tekmovanje, ki je našo najglobljo podkrepitev v sprejetju zakona o petletnem planu, se čedalje bolj dviga na svoj višji način, ki pravilno zrcali stopnjo našega družbenega razvoja.

Ti uspehi pa nam vendarle ne smejo zamegliti kritičnega pogleda na nekatere pomanjkljivosti, ki so ostale še neodstranjene iz prejšnjih tekmovalnih obdobj in se vpletajo tudi v novembrsko tekmovanje.

Ob priliki praznika dela, 1. maja, ki je sovpadal s sprejetjem zveznega zakona o petletki, je precej naših najboljših kolektivov sprejelo tekmovalne obveznosti in napovedalo borbo ostalim sindikalnim podružnicam. Ti kolektivi so se res zagrizli v tekmovanje in dosegajo povečini lepe uspehe. Zagorski rudarji so postali iniciatorji tekmovanja vseh jugoslovanskih rudarjev, trboveljski udarniki so polkralili na tekmovalni dvojni vse udarnike v jugoslovanskih premogovnikih itd. S tem so postali ti kolektivi vzpodbudniki za množično tekmovanje, ki omogoča zmago v naši bitki za premog.

Mnogi kolektivi — napovedovalci novembrskega tekmovanja pa so zgrešili smer sprejetih prvomajskih tekmovalnih obveznosti, ker se je njihovo tekmovanje okrenilo le na tekmovanje v njihovem lastnem obratu pozabili pa so na pošiljanje poročil, in medsebojno izmenjavo izkustev s kolektivi, katerim so napovedali tekmovanje, katerim bi s tem nudili vzpodbudo in pomoč. Za primer ozmimo samo sindikalno podružnico na gradnji ceste Ljubljana—Vič, ki je napovedala tekmovanje gradiliščem na cesti v Dugoselu in v Domžalah. Vse od dneva napovedi tekmovanja si nobeno teh gradilišč ni poslalo medsebojnih poročil o doseženih uspehih in izkušnjah. V sled tega je zamrlo tekmovanje na vseh treh gradiliščih; prehodne zastavice, ki so bile že pripravljene za podelitev najboljšim skupinam, so še vedno skrbno zaklenjene v pisarniških omarah. Vsi ljuje se vtis, da je upravni odbor podružnice na cesti Ljubljana—Vič napovedal tekmovanje ostalima dvema gradiliščima le zato, da bi z objavo tekmovanja podčrtal sebe in samodopadljivo opozoril na svojo delavnost, ki je ni nikjer opaziti.

Vsi takšni primeri kvarno vplivajo na tekmovanje, kajti življenjske zahteve naše stopnje družbenega razvoja in naše petletke se ne rešujejo z napihnjnimi besedami in zgolj formalnimi pozivi na medsebojna tekmovanja, ampak le z junajskimi delovnimi dejanji naših najboljših delavcev, delovnih skupin in kolektivov, ki bodo s pomočjo medsebojne žive povezave pritegnili na pot množičnega tekmovanja heroizma še vse ostale kolektive.

Naslednji pojav, ki mora splahneti iz miselnosti marsikaterega upravnega odbora sindikalne podružnice, je nepravilno pojmovanje trajanja tekmovanja. Namen vseljidskega tekmovanja ni lov za nekakšnimi rekordi, ki bi trajal samo neko gotovo dobo. Tekmovanje predstavlja v naši novi družbeni ureditvi stalni, neprekinjeni in vedno bolj rastoči način dela, toda ne s pomočjo čezmernega izkoriščanja fizičnih sil, ampak predvsem z vedno boljšo organizacijo delovnega procesa. Novembrsko tekmovanje je le eno izmed obdobj stalno trajajočega tekmovanja, ki ga ne pojmujejo pravilno oni — sicer že redkoštevilni — kolektivi, v katerih padajo uspehi v začetku in se začno dvigati šele proti koncu vsakokratnega prvomajskega ali novembrskega tekmovanja. Nekatere sindikalne podružnice so zgrešile namen tekmovanja v takšni meri, da so napovedale celo nekakšen »odmor« po vsakokratnem zaključenem tekmovalnem obdobju.

Z medsebojnimi pozivi na tekmovanje, ki jim bo sledila živa medsebojna povezava, evidenca nad uspehi, prenašanje izkustev in medsebojne vzpodbude, bo novembrsko tekmovanje v resnici zajelo dobesedno vse kolektive, bo postalo še bolj množično ter bo z uspešnejšimi načini še v večji meri doseglo svoj namen: obogatitev in uresničitev plana.

Delavci Zveze krajevne industrije in obrti se borijo šele z osnovami sind. aktivizma

Razvoju krajevne industrije in obrti je predviden v našem planu velik pomen, ki je v zvezi s proizvodnjo predmetov široke potrošnje za krajevno oskrbo našega ljudstva. Vrednost te proizvodnje se bo dvignila v prvi petletki od 12 milijard dinarjev v letu 1939 na 18 milijard dinarjev v letu 1951.

Da bo ta plan res dosežen, nosijo veliko politično in moralno odgovornost tudi sindikalne organizacije Zveze delavcev Krajevne industrije in obrti.

10. t. m. se je vršila prva konferenca te Zveze v Ljubljani, ki je odkrila vrsto šibkih točk v sindikalnem delu.

Precejšnja zaostalost podružnic gre na račun komisij in samih upravnih odborov

Večina izmed 165 podružnic te Zveze, ki ima včlanjenih v Sloveniji približno 12.000 delavcev, se je osnovala šele letos pozimi ali spomladi ter v največ primerih še niso prebrodile začetnih težav. Sorazmerno mladi upravni odbori podružnic so ponekod obstali pred nekaterimi problemi, ki so značilni za to Zvezo, katero sestavlja članstvo, ki je razkrojeno v najrazličnejših panogah in podjetjih industrije, proizvodnih zadrug in obrti krajevnega značaja. Vendar se taki primeri ne dogajajo v onih podružnicah, ki so pravilno organizirale delo po strokah; kjer je organizirano v podružnici na pr. 10 krojačev, 20 čevljarjev, 25 kovinarjev itd. naj se ustanovijo grupe za posamezne stroke, od 30 članov ene stroke dalje pa pododborji za posamezne stroke.

Precejšnja zaostalost, ki se opaža v primeri s podružnicami ostalih strok v delu podružnic krajevne industrije in obrti, gre na račun komisij pri upravnih odborih, ki v največ slučajih še niso osnovane ali pa so popolnoma omrtvičene. Za to pače v teh primerih vse delo le na enega ali dva člana upravnega odbora — scveda na škodo splošnega razvoja podružnice.

Špekulantstvo še cvete v krajevni industriji

Baš vsled neznanega delovanja komisij za norme in tarifna vprašanja, problema norm v obrtniških delavnica in podjetjih krajevnega značaja še niso resno načeli. Zaradi tega se še ni moglo pričeti s kategorizacijo delovnih mest in s pravilnim nagrajevanjem delavcev, kar kvarno vpliva na storilnost in cene proizvodov. Obrtniška proizvodnja je skušala vzdrževati ostrti in njo uničujoči konkurenčni boj z industrijsko proizvodnjo v stari Jugoslaviji največkrat s pomočjo povečanega izkoriščanja delovne sile, še prav posebno mladine in sorodnikov obrtnikov, z nižjimi mezdami in neplačanim, podaljšanim delovnim časom. V naši novi družbeni ureditvi pa je tudi našemu delovnemu obrtništvu, ki je vključeno v plan, z jamčen obstoj in dela za potrebe ljudstva. Vendar pa se dogaja, da so cene posameznih obrtniških izdelkov kot tudi proizvodov krajevne industrije bodisi državnega, zadružnega ali privatnega sektorja dosikrat zelo predrane. Dogaja se celo, da so popravila dražja, kot novi izdelki. Te škodljive pojave bomo odstranili na eni strani s prepričenjem vsakega špekulantstva s strani nekaterih obrtnikov, na drugi strani pa z uvedbo realnih norm in akordnega plačevanja dela, s čimer bomo izboljšali tudi položaj zaposlenih delavcev. Napačna je hrtitev nekaterih uprav in sindikalnih podružnic, da se norme v malih delavnica ne morejo uvesti, saj ima-

mo norme na pr. že v številnih pekarnah, kolarskih, kleparskih delavnica itd.

Tudi tekmovanje se še ni razvilo. Posamezni funkcionarji napačno trdijo, da je tekmovanje v njihovi podružnici nemogoče; takona miselnost se poraja vsled tega, ker so podružnice pričakovale, da se bo tekmovanje razvilo samo iz sebe.

Privatna podjetja izrabljajo vaje na stare načine

V podjetjih krajevne industrije, proizvod. zadrugah in obrtniških delavnica dela mnogo potkvalificiranih delavcev, ki imajo vse pogoje za pridobitev višje kvalifikacije, vendar se vsled neaktivnosti podružnic to vprašanje še vedno ne rešuje.

Skrb za učence v gospodarstvu, posebno v malih, razkrojjenih delavnica se precej zanemarija s strani sindikalnih podružnic in uprav. Njihova zaščita je silno pomanjkljiva, saj je na pr. delegatka iz Rogatica — poleg ostalih delegatov — iznesla na konferenci, da jih številna podjetja, posebno privalna, izrabljajo še na stare načine, vendar se jih mnogi učenci ne upajo razkrinkati. Posebno paznjo bi morale posvečati sindikalne podružnice napredni strokovni in politični vzgoji teh učencev. Kako ovirajo nekateri staromislilni delodajalci njihovo vzgojo, je razvidno iz udeležbe učencev v šesttedenskih strokovnih tečajih, ki se jih je udeležilo le 62% učencev, 38% pa jih delodajalci iz raznih vzrokov niso pustili v tečaje. Na ta način se onemogoča ustvarjanje našega živega in največjega bogastva — naših kadrov.

Težišče kulturno-prosvetnega dela naj se preseli v študijske krožke

Vse to opozarja na osnovni problem sindikalnih organizacij Zveze krajevne industrije in obrti, ki liči baš v nizki politični izgradnji nicnih članov in — kot je odkrila konferenca — tudi in predvsem samih upravnih odborov podružnic. To bi morali resno razmisliji oni funkcionarji, ki trdijo, da nimajo v čem tekmovati. Politični dvig in vzgoja delavcev, ki ostajajo vsled ozkega pojmovanja kulturno-prosvetnega dela s strani upravnih odborov podružnic, izven političnega in sindikalnega udejstvovanja, mora biti glavna naloga sindikalnih organizacij. Upravni odbori podružnic so se zapeli le v prirejanje igrice in zabav, če pa ne najdejo primernih prostorov, opustijo tudi to in trdijo, »da na kulturno-prosvetnem polju nimajo možnosti udejstvovanja vsled pomanjkanja prostorov.« Malokateri funkcionar pa se spomni, da se lahko ustanovi študijski krožek — ta osnovni in sila važni pripomoček za dvig politične stopnje delavstva — prav v vsaki najmanjši delavnici.

Na konferenci so se delegati precej pritoževali zaradi premajhne pomoči s strani KSS-ov in OSS-ov. V Hrasniku se je preformirala podružnica Zveze uslužbencev trgovskih podjetjih. Delavci, ki po sklepih IV. plenuma ne spadajo v njeno Zvezo, je izločila, vendar se KSS Hrasnik ni pobrigal za pritegnitev teh članov v podružnico krajevne industrije in obrti, ki bi ji moral pomagati pri ustanovitvi. Še večkrat so krive podružnice same, ki niso povezane s KSS-i in ne iščejo pomoči pri njih, ker mnoge sploh aktivno ne delujejo.

Sklepi, ki jih je konferenca sprejela, morajo postati vodilo pri izbijišnju in odstranitvi napak, da bodo tudi podružnice krajevne industrije in obrti lahko uspešno pomagale ljudskim oblastem pri uresničevanju planskih nalog.

Marijperski udarniki

Na sliki stoje v prvi vrsti od leve na desno: racionalizator Plajnsček Martin, udarnica Tomine Lucija, udarnica Ciglar Julka, udarnica Korže Matilda, udarnik Planine Ivanka, udarnica Jordan Kristina, udarnica Karo Ana in udarnik Fideršek Franc.

Druga vrsta od leve na desno: nagrajenec Mohorko Anton, nagrajenec Korošec Janez, Planine Janez, nagrajene Melovnik Jože, nagrajena Gajšek Leopoldina, nagrajenec Forštnerič Jakob in udarnik Obrecht Milan.

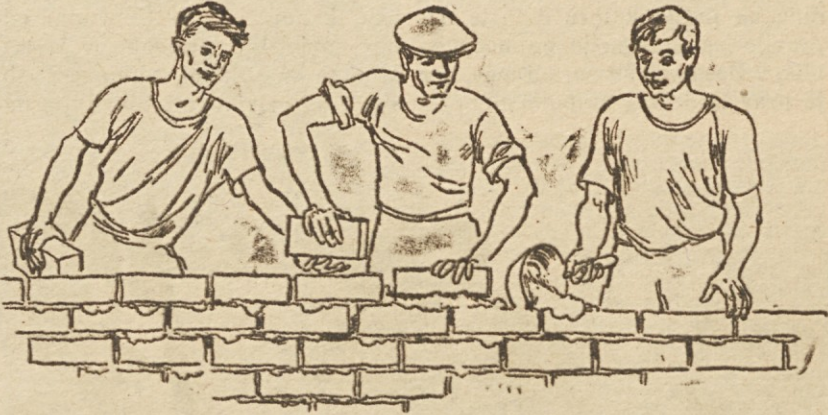
Na vseh gradiliščih moramo pričeti zidati po novem načinu

Po velikem uspehu zagrebškega zidarskega iznajditelja Franja Turčiča, ki je delo osmih ur opravil v 22 minutah se je razvilo na vseh gradiliščih v državi živahno tekmovanje po novem načinu zidanja. Iz vseh krajev države prihajajo poročila o novih doseženih uspehih zidarjev. Iznajditelj in pobudnik novega načina Franjo Turčič je prejel nagrado 50.000 dinarjev.

O ogromnih prednostih novega načina so naši časopisi že obširno pisali.

je zaradi tega dana možnost hitre strokovne usposobitve; s tem, da je zidar razbremenjen nestrokovnega dela in sedaj samo zida in uravnava, se rešuje v znatni meri tudi pomanjkanje kvalificiranih zidarjev. Vse te prednosti bodo našle pozitiven odmev v prekoračenju gradbenega plana.

Kot poročajo z gradilišč, je ta način silno navdušil predvsem zidarske vaje in mlajše zidarje. Takoj in odločno pa moramo odvréti napačno mišljenje nekaterih zidarjev in posamez-

Nov način zidanja

13. in 14. t. m. je priredilo ministvo za gradnje LRS tekmovanje po starem in novem načinu; o izidu tekmovanja bomo poročali v prihodnji številki.

Dolžnost naših sindikalnih organizacij je prikazati gradbenim delavcem prednosti novega načina zidanja. Poleg večje storilnosti omogoča nova metoda tudi hitro usposabljanje novega zidarskega kadra, ker pomočnik zidarja pri novem sistemu dela neprestano in v neposredni bližini opazuje strokovno delo zidarja ter jim

nih vodstev gradilišč, ki hočejo še naprej zidati po stari preizkušeni metodi. Dokazati jim moramo, da se bodo z dvigom storilnosti znižali proizvodni stroški, s čimer se bo dvignila življenjska raven naših množic; višja storilnost pa nudi zidarjem tudi večje materialne dohodke.

Vse te prednosti zahtevajo, da uvedemo novi način zidanja prav na vseh naših gradiliščih, kot višji in uspešnejši način, kakršnega zahteva tudi naša nova družbena ureditev.

Nekaj kritičnih pogledov na III. sindikalni tečaj pri GO ESS

Te dni je bil zaključen III. sindikalni tečaj pri Glavnem odboru Enotnih sindikatov Slovenije v Ljubljani. Ob analizi doseženih rezultatov moramo ugotoviti, da je v primeri s prejšnjima dvema tečajema dosežen napredek: 80% tečajnikov je uspešno dovršilo tečaj in to 10% z odličnim, 36% s prav dobrim in 34% z dobrim uspehom. 20% pa ni doseglo uspeha. Ta poslednji odstotek neuspešnih rezultatov je nujno potrebno osvetliti. Predvsem ta številka, ne karakterizira samo prizadetih tečajnikov, ampak v veliki meri sindikalne forume. Večina tečajnikov, tudi tistih, ki niso dosegli dobrega uspeha, je namreč vložila v študij mnogo truda, toda nekateri zaradi pomanjkanja splošne predizobrazbe, sindikalne prakse in osnovnega ideološkega znanja tečaju niso dorasli in so zato zaostali. Iz tega sledi, da sindikalni forumi, ki so pošiljali svoje člane v tečaj, ali ne znajo analizirati svojih kadrov, ali imajo do tega vprašanja neodgovoren odnos, ali pa zavzemajo popolnoma napačen kriterij pri presoji kadrov.

Prvo, kar je treba imeti v vidu pri izbiri kadrov za sindikalno šolo pri Glavnem odboru, je to, da je to srednja sindikalna šola, da je sindikalna šola v Beogradu višja sindikalna šola in da so sindikalni tečajji pri Krajevnih sindikalnih svetih nižji sindikalni tečajji. Iz tega sledi, da je potrebno pošiljati v sindikalno šolo pri Glavnem odboru prvenstveno člane z nižjim sindikalnim tečajem pri KSS-u, poleg teh pa še take funkcionarje, ki so po svojih sposobnostih, kvalitetah, nadarjenosti in delovni praksi dorasli za sindikalno šolo pri Glavnem odboru.

Po dveh letih širokega razmahnjenege dela sindikatov so pogoji za sprejem v sindikalno šolo namreč povsem drugačni kot so bili pred enim letom, zahteve so večje. Zakaj? Zato, ker sindikati stalno rastejo, se razvijajo, usposabljuje se novi sindikalni kadri, ki so v stanju, da prevzemajo funkcije v podružnicah in s tem je omogočeno, da se v sindikalnem delu že izkušeni funkcionarji izpopolnijo v sindikalnih tečajjih in solah ter tako predstavljajo vir kadra za višje sindikalne forume.

Drugo, kar vsekakor ovira nagel razvoj naših sindikalnih kadrov, je ljubosumno čuvanje in skrivanje dobrih sindikalnih funkcionarjev. Pogosto taki ljudje iz svoje ozkosti ovirajo nadaljnji razvoj teh kadrov s tem, da jih ne pošiljajo v sindikalno šolo, češ da bo zaradi tega zaostalo delo v podružnici, da je nenadomestljiv itd. Tako stališče je popolnoma zgrešeno in škodljivo nadaljnjemu razvoju sindikalnega dela v borbi za plan in torej nasprotno koristim delovnega ljudstva sploh.

Neoprostljiv primer neodgovornege stališča do pravilne vzgoje sindikalnih kadrov so prav gotovo sindikalni forumi na Jesenicah. Z Jeser niso nikogar poslali, niti na drugi, niti na tretji sindikalni tečaj pri GO! Ni pa dvoma, da je na Jesenicah, kjer je preko 7000 delavcev, potreba po močnem in sposobnih sindikalnih kadrih zelo velika. V čem tiči torej vzrok? V tem, da na Jesenicah sploh ne iščejo novih kadrov, se boje livgati sposobne kadre na odgovorne položaje, ali pa jih enostavno ne znajo najti. Kam vodi taka kadrovska politika? V to, da dobe nekateri monopol na funkcije, v to, da delavstvo izgubi zanimanje za sindikalno delo, v to, da se sindikalni forumi oddvoje od množic in tako postarajo suha veja na drevesu.

Torej kakšen naj bo kandidat za bodočo sindikalno šolo pri Glavnem odboru? Biti mora mlad, imeti mora možnosti razvoja, veselje do sindikalnega dela, s povprečno splošno izobrazbo, osnovnim ideološkim znanjem in sindikalno prakso. Prednost pa imajo udarniki, novatorji in racionalizatorji.

Še nekaj! Program trimesečnih sindikalnih tečajev je zelo zgostčen in za ta čas zelo pičlo odmerjen. Zato je jasno, da morajo tečajniki v šoli pridobljeno znanje še poglobljati, še mnogo študirati, da bodo v tečaju pridobljeno znanje lahko s pridom uporabili pri svojem delu.

S svojo iznajdbo sta preprečila padeč proizvodnje

Tovarna tekstilnih in usnjarskih pomožnih sredstev v Ljubljani je podelila časten naslov udarnika delovodji tov. Umkar Ivanu in obratnemu inženirju tov. Mihajlu Zisiču.

Imenovana tovariša sta iz surovi ki jih je imela tovarna na razpolago in ki so dosegljive na domačem trgu, sestavila nadomestne proizvode, potrebne za raznovrstno proizvodnjo te tovarne. Na ta način sta omogočila nemoteno obratovanje naše tekstilne industrije, posebno v času od jeseni 1946 do maja 1947, ko je tovarni primanjkoval fosfortriklorid, ki je važna kemikalija za izdelavo najefektnjših in cenenih produktov tega delovnega kolektiva. Tovariša sta na ta način omogočila svojemu delovnemu kolektivu, da je obdržal proizvodnjo na enaki višini, kljub pomanjkanju materiala.

Naš petletni plan je borba — je vztrajno in sistematično delo, naš izumitelj, racionalizatorji in udarniki pa so nam porok za njegovo izpolnitev. I. P.

Poslovili smo se od sovjetske sindikalne delegacije

Pretekli petek je zapustila Jugoslavijo sovjetska sindikalna delegacija. Že precej časa je od takrat, ko smo jo navdušeno pozdravili v unionski dvorani v Ljubljani ter drugod v Sloveniji. Po obisku v naši republici, so sovjetski gostje prepotovali vse važne kraje na Hrvaškem, bili so v Dalmaciji, a najdalje so se zadržali v Bosni. Tja jih ni vabila samo mladina na progi, katere delo je napravilo na delegacijo najmočnejši vtis, v Bosno so šli zaradi tega, ker je prav ta dežela najpomembnejša

katere so se poleg delegacije udeležili sekretarji: Ivan Božičević, Cazi in pomočnik ministra za delo FLRJ dr. Radmilović ter generalni direktor za socialno zavarovanje Djuro Špoljarič. Glavni odbor ES Srbije je zastopal predsednik Petrovič Dušan-Šane.

V imenu GO ESJ se je poslovil od delegacije sekretar, tov. Božičević, ki je posameznim delegatom, kakor tudi za Centralni odbor sovjetskih profsojuzov izročil albume s slikami njihovega obiska v naši domovini. Številnim da-

Slovo sovjetske sindikalne delegacije z mladinske proge

za naš celotni gospodarski dvig in napredek. Po obisku v Srbiji, kjer so si ogledali najvažnejše tovarne in tudi vasi, kjer so se pogovarjali s srbskim kmetom, so v drugi polovici julija odpotovali v Makedonijo.

Tako so v približno dveh mesecih prepotovali vso našo državo, obiskovali in se razgovarjali s člani Enotnih sindikatov od železarnice na Jesenicah do metalnega zavoda Tito v Makedoniji. Povsod so bili sprejeti s klicem in objemi, s pesmijo in narodnim plesom. Toda vedeli so tudi naše delo, delo, ki mu daje smer in vsebino petletni plan. Kot strokovnjaki in izkušeni voditelji izredno važnih sovjetskih profsojuzov, so se zanimali za vse, kar je v zvezi z našim narodom, obenem pa so dajali tudi dragocene nasvete ter priporočila.

Večer pred odhodom, je tovariš Berezin govoril v beograjskem radiu. CO ES Jugoslavije je potem priredil večerjo v hotelu Maje-tik.

rihom, ki so jih prejeli v Jugoslaviji, je dodal še nekaj lepih daril beograjskega sindikalnega sveta. Za vse se je iskreno zahvalil vodja delegacije, tov. Berezin, ki je v poslovnih besedi ponovno podčrtal dragocene pridobitve osvobodilne borbe: bratstvo in enotnost naših narodov, iz katerih izhaja veličasten delovni polet ki mu stoji na čelu predvsem mladina. Ob zaključku večerje so člani podružnice gostinskih uslužbencev omenjenega hotela v narodnih nošah zaplesali kolo...

S pesmijo in narodnim plesom so bili sprejeti povsod, kamor so prišli, in s tem so se tudi poslovili naši člani od bratske sovjetske delegacije, ki nam je tako blizu. Storili bomo vse, da se bodo besede vodje sovjetske delegacije, ki jih je spregovoril v radiu večer pred odhodom: »Naš obisk v Jugoslaviji bo še bolj utrdil tesne stike sindikatov Sovjetske zveze in Jugoslavije,« čim prej in čim bolj uresničile.

J. J.

Vitanje - počitniška kolonija celjskih pionirjev

Tam od Nove cerkve proti Socki se vije cesta sredi ozkih travnikov in polj. Nekam čudovito slična je ta pot čono proti Dobrni. Tam Dobrnica, tu pa si je Hudinja urla vzdolž ceste svojo pot. In potem listi ovinki, mostovi, še hiše ob cesti in stogi žita — ali se človeku dozdeva, ali je res takó — tako podobno si je vse to, da bi marsikdo podvomil, če je zares krenil na prvem križišču od Višnje vasi po pravi poti. Se liste gole stene kraj Socke, ki jih vidiš že kilometer in še več daleč, tam kjer začneja Socka soteska, so tako podobne odsekanim

stenam, na katerih stoji zapuščina lemlerskega gradu, le da na njih zaman iščeš gradu.

Skozi Socko sotesko po skalnati strugi poskakuje Hudinja. Kraj nje se vrhlo žage, druga za drugo. Les iglavcev je tu doma. Po cesti drvijski kamioni in leno škripljejo vozovi naloženi s hlodovino.

Na koncu soteske — človek bi rekel »bogu za hrbtom« — je trg Vitanje. Tu si je 126 celjskih pionirjev letos uredilo, prav za prav celjski MLO skupno z Rdečim križem in izbral in pripravil svojim pionirjem počitniško

kolonijo. V dveh šolskih poslopih imajo svoje spalnice, kuhinjo in jedilnico pa so jim uredili v prostorih Doma igre in dela. Tu v neposredni bližini imajo tudi prostorno igrališče. V prvih juljskih dneh, ko je prišla prva izmena pionirjev — druga, ki bo zamenjala prvo v prvih dneh avgusta, je namenjena pionirkam — in je šest pionirskih čet »zasedlo« Vitanje, so se Vitanjčani vpraševali, kako neki bo ta rečni trg oskrboval toliko ljudi. Ko pa so za njimi privozili še kamioni, naloženi s potrebnimi živili in drugimi dobrotami, so se oddahnil: »Kaj vse in koliko so jim pripeljali,« so govorili in se spogledovali med seboj.

Zivljenje v koloniji poteka točno po vnaprej določenem dnevnem redu. Poleg iger vseh vrst in razvedrila, poleg rednega kovanja v Hudinji in sončenja, poleg izletov v okolico Vitanja ter k razvalinam vitanjskega gradu, so celjski pionirji že v prvih dneh navezali stike z mladino in pionirji iz Vitanja. Skupno z njimi so pomagali okoliškim kmetom pri sušenju detelje, zbiranju žita v snope in pospravljanju v stoge. Pa ne samo to, tudi za učenje so odmerjene posebne ure. Za dan, ko se bodo zopet vrnil na svoje domove prerojeni in telesno okrepljeni, pripravljajo celjski pionirji zaključno prireditev.

Medtem, ko so lansko leto nekateri še pomisljali ali bi dali svoje otroke v kolonijo ali ne, je bilo letos vložnih preko 700 prošelj. Zato je bila letos izbira težja, ker zaradi pomanjkanja prostora ni bilo mogoče ustreči vsem prošnjam. 126 pionirjev in prav toliko pionirk so izbrali, prvenstveno takšne, ki so dvostranske ali enostranske sirote in otroke družin z več otroci ter šibkega zdravja. Njihova starost se suče od 6 do 16 let. Sindikalna podružnica Tovarne hlačevine iz Celja je dodelila tudi dva telesno šibka vajenca, ki se prav zadovoljno počutita v krogu mlajših pionirjev. Večino pionirjev so sprejeli v kolonijo brezplačno, le redki so prispevali po svoji zmogljivosti, a največ do 300 dinarjev. Vsa kolonija se oskrbuje z vsem iz Celja, celo z mlekom, katerega zaradi pomanjkanja krav za tolikšno število otrok ni bilo mogoče dobiti v okolici Vitanja. Že v prvih dneh je skupno življenje združilo pionirje in vsak izmed njih je našel v tej skupnosti nove prijatelje, ko so se v delu in igri spoznali med seboj.

Ob večerih, ko lega mrak, kurijo pionirji ob pesmi in zvokih harmonike tabotni ogenj. Njih pesem se razlega

Pionirji na savski progi nočejo zaostajati za mladinci na mladinski progi

Na vseh manj preglednih ovinkih požvižgava vlak... Potniki, ki v soparnih juljskih dneh kar zevajo od vročine v železniških vozovih, morda tega niti ne opazijo.

Pri kilometrskem kamnu 544.9 — dva kilometra od Jevnice — dela na progi skupina pionirjev. Pravkar so se umaknili s proge. In ko je vlak prevozil progo, že poskačejo na svoja delovna mesta, ko s srpi, grebljicami in majhnimi krampi rujejo in odstranjujejo plevel s proge.

Sonce se navpik upira v progo. Iz razbeljenega kamnja puhti vročina. Vsa zagorela, temnorjava kot bron so telesa teh pionirjev. Sonce jih je ožgalo, ker so preždeli že dneve in dneve na progi — na soncu.

Takšnih skupin pionirjev je več. Začeli so v juniju. Sprva jih ni bilo toliko, potem pa jih je bilo vedno več, na vsej glavni progi od Ljubljane do Maribora. Letošnje počitnice so izkoristili zato, da jih preživijo na progi, da očistijo progo plevela. Preko 70 jih je, ki delajo na sektorju Sava—Laze. Od vsepovsod so, iz sosednjih krajev ob progi: iz Save, Jevnice, Kresnic, a največ jih je iz Litije. Ena izmed teh skupin »prodira« od Laz proti Savi, druga od Save »napreduje« proti Lazam. Tam nekje med Jevnico in Kresnicami se bodo združili. 31. julij so preračunali kot dan, ko bodo prišli skupaj. Tako tekmujejo med seboj. Do konca julija mora biti očiščena plevela in trave vsa glavna proga. Potem jih čakajo še stranske proge. Tudi te morajo biti očiščene in ne smejo zaostajati za glavnimi progami.

»No, kakšno je delo na progi? Ali je težko?« vprašam najbližnjega kakšnih 12 let starega pionirja.

»Teško ni, težko. Le vročina popoldne nas zmaguje. Dopoldne še gre. Okoli popoldneva je huje, ko pritisne sonce, zato pa smo tudi kar v kopalnih hlačkah.«

Sonce se je prijelo kar vseh brez izjeme, da so zarjavili po obrazu in telesu. Tako so slovenski pionirji, ki nočejo zaostajati za mladinci na progi Samac—Sarajevo, združili letos koristno z zdravim. Prav tako kakor mladinci, hodijo tudi pionirji dnevno na progo, ne straši jih niti vročina, niti jih ne utruja, niti ali zgodnja jutranja ura in čistijo plevel, za njimi pa rastejo metri in metri, kilometri očiščene proge. Tam ob progi pa pod žgočim soncem rumenijo kupi plevela...

kolonijo. V dveh šolskih poslopih imajo svoje spalnice, kuhinjo in jedilnico pa so jim uredili v prostorih Doma igre in dela. Tu v neposredni bližini imajo tudi prostorno igrališče.

V prvih juljskih dneh, ko je prišla prva izmena pionirjev — druga, ki bo zamenjala prvo v prvih dneh avgusta, je namenjena pionirkam — in je šest pionirskih čet »zasedlo« Vitanje, so se Vitanjčani vpraševali, kako neki bo ta rečni trg oskrboval toliko ljudi. Ko pa so za njimi privozili še kamioni, naloženi s potrebnimi živili in drugimi dobrotami, so se oddahnil: »Kaj vse in koliko so jim pripeljali,« so govorili in se spogledovali med seboj.

Zivljenje v koloniji poteka točno po vnaprej določenem dnevnem redu. Poleg iger vseh vrst in razvedrila, poleg rednega kovanja v Hudinji in sončenja, poleg izletov v okolico Vitanja ter k razvalinam vitanjskega gradu, so celjski pionirji že v prvih dneh navezali stike z mladino in pionirji iz Vitanja. Skupno z njimi so pomagali okoliškim kmetom pri sušenju detelje, zbiranju žita v snope in pospravljanju v stoge. Pa ne samo to, tudi za učenje so odmerjene posebne ure. Za dan, ko se bodo zopet vrnil na svoje domove prerojeni in telesno okrepljeni, pripravljajo celjski pionirji zaključno prireditev.

Medtem, ko so lansko leto nekateri še pomisljali ali bi dali svoje otroke v kolonijo ali ne, je bilo letos vložnih preko 700 prošelj. Zato je bila letos izbira težja, ker zaradi pomanjkanja prostora ni bilo mogoče ustreči vsem prošnjam. 126 pionirjev in prav toliko pionirk so izbrali, prvenstveno takšne, ki so dvostranske ali enostranske sirote in otroke družin z več otroci ter šibkega zdravja. Njihova starost se suče od 6 do 16 let. Sindikalna podružnica Tovarne hlačevine iz Celja je dodelila tudi dva telesno šibka vajenca, ki se prav zadovoljno počutita v krogu mlajših pionirjev. Večino pionirjev so sprejeli v kolonijo brezplačno, le redki so prispevali po svoji zmogljivosti, a največ do 300 dinarjev. Vsa kolonija se oskrbuje z vsem iz Celja, celo z mlekom, katerega zaradi pomanjkanja krav za tolikšno število otrok ni bilo mogoče dobiti v okolici Vitanja. Že v prvih dneh je skupno življenje združilo pionirje in vsak izmed njih je našel v tej skupnosti nove prijatelje, ko so se v delu in igri spoznali med seboj.

Ob večerih, ko lega mrak, kurijo pionirji ob pesmi in zvokih harmonike tabotni ogenj. Njih pesem se razlega

Vsaka skupina ima desetarja-železničarja, ki jih vodi in nadzira. 20 metrov očiščene proge je norma. Večina dosega to normo. Med njimi so tudi takšni, ki to normo presegaajo.

»Pa tudi takšnih smo imeli nekaj,« vpade v besedo eden izmed pionirjev, »ki niso znali delati, ki niso zmogli niti dvajset metrov. Zato so nas zapustili že po nekaj dneh. Takšnih danes ni več med nami.«

Kmalu bo prvi. In takrat jih bo obiskal železničar-blagajnik, ki bo prinesel denar v zavilkih in ga jim razdelil vsakemu po številu opravljenih ur. Za vsako uro 10 dinarjev. Tisti, ki so presegli normo, tisti, ki so tekmovali, bodo prejeli še več.

»Nekateri bodo prišli tudi na 2400 dinarjev,« razlaga pionir, »tako je izračunal naš nadzornik proge.«

»To bo denarja, kaj? Kaj pa boste z njim? Saj bo skoro preveč!«

»Jaz si bom kupil nove čevlje, da jih ne bo treba očetu,« se oglasi pionir Bogdan.

»Kaj pa so rekli starši, kaj je rekel oče, ko ste povedali, da greste na progo,« sem vprašal gruho pionirjev.

»I, kaj naj rečejo? Jaz sicer nimam očeta, mama pa je rekla: »Ne silim te ne, če pa hočeš iti, lahko greš!« — »Pa sem šel.«

In ko sem srečal mamo pionirja Bogdana, mi je vsa navdušena pripovedovala:

»Prav vesela sem in srečna, da je šel na progo. Počitnice, ki bi jih sicer preživel v brezdelju in pohajkovanju, mu bodo koristile. Delo mu bo dvignilo zavest, utrdilo ga bo v vztrajnosti in spoznal bo, da je življenje borba. Jutri jutraj mu moram ob petih pripraviti zajtrk. Ob pol šestih mora biti že na progi. In potem kos kruha ali dva in nekaj sadja v torbico pa do popoldneva. Tako gre že skozi ves ta mesec...«

»Kredit!« — »Ni kreditov!« To so bili v stari kapitalistični Jugoslaviji izgovori, če je bilo treba začeti s kakšnim delom. Število brezposelnih, ki so čakali na delo, pa je raslo in trava in plevel sta visoko preraščala progo... Danes je dela in kreditov dovolj, danes se v delo vključujejo tudi naši najmlajši pionirji. Borba je prerodila tudi pionirje.

Na zraku in soncu in ob delu, ki ga zmorejo, si krepijo telo, za njimi pa se belj kilometre in kilometre dolga očiščena proga — njihov ponos in prvi samostojni korak v resno življenje.

tja do Stenice in Ljubnice. Ze ves popoldan pred tem skrbno nosijo skupaj dračje in les. Zvečer pa, ko posedejo okrog ognja, si pripovedujejo zgodbe o maršalu Titu, o junaški borbi jugoslovanskih narodov, o mladini, ki gradi mladinsko progo, o partizanih, o pohorskem bataljonu, o XIV. diviziji, ki se je v času narodno osvobodilne borbe prav na tem področju prebijala od Stenice preko soteske Hudinje na Javorje in dalje na Kozjak, kjer danes brezskrbno taborijo naši najmlajši.

Od jutra do večera parizanske pesmi, harmonika, smeh in vrišč celjskih pionirjev poživljajo okolico in dramijo Vitanjčane, kakor so jih v času narodno osvobodilne borbe dramili strelci iz pušk in mitraljezov parizanskih borcev, ki so odmevali po teh gozdovih.

Rudnik barita v Škofljici

Komaj 10 km daleč od Ljubljane v Škofljici so ležišča raznih rud kakor svinca in barita. V tem kraju so že pred sto leti kopali svinčno rudo, katero so potem topili v malih primitivnih topilnicah.

Res je ta dolenski rudnik šele v razvoju, a prav gotovo je važno, da v njem pridobljeni barit že izvažamo v inozemstvo in to v Češkoslovaško. Zelo povprašujejo po baritu tudi iz Avstrije in Švice. Barit je torej važen produkt za izvoz. Pri naš barit uporabljajo kemične tovarne in tovarne suhih barv za predelavo litopona. Tudi analiza je pokazovala, da je barit visoko črna ruda. Rudnik se je v času, odkar je bil nacionaliziran, to je od septembra preteklega leta pa do danes, za 100% zboljšal in to v mehanizaciji, odkrivanju novih slojev itd.

Stara cesta, ki vodi iz Škofljice k rudniku, je še danes obdržala svoje tradicionalno ime »knapska cesta«. Cesta pa je bila v zelo slabem stanju ter v deževnem vremenu sploh neuporabna za vozni promet. V nedeljo 1. junija so se zbrali rudarji in cesto temeljito popravili s prostovoljnimi delom. Delalo je 40 moških skoraj vsi rudniški vozniki. Razsireli, nakopali, navozili, razsipali so okrog 50 m³ gramoza.

Tudi v tekmovanju z ostalimi rudniki iz Škofljice nočejo zaostajati. Nedavno so dobili od rudnika Zabukovca poziv na 5 mesečno individualno tekmovanje rudnikov LRS, ki so ga z veseljem navdušenjem sprejeli.

Tudi v Hrastniku so brigade

S tovarišem sva čakala v Hrastniku na vlak. Najino pozornost je vzbudila skupina ljudi z lopatami in motikami v rebri nad kolodvorom. Vse je kazalo, da so na prostovoljnem delu. Sklepa sva, da je celo kakšna sindikalna podružnica in že sva sopolhala po strmini na obisk.

Cim sva preplezala zadnji nasip, so se nama zableščale nasproti pisane obleke; pridne roke so udarjale po strmini, odkopavale zemljo in planirale, Nerodi, kakršni sva pri ženskem svetu, sva nekaj zamomljala v pozdrav in takoj povprašala po komandantu.

»Tam-le jel!« se je zasmeyalo nekaj glasov in nekaj rok je pokazalo na čokatega možakarja, ki je pri sosednji hiši delavcem odredil delo. Hotela sva k njemu, toda še glasnejši smeh naju je zadržal.

»No, pa se dajmo,« sva se dogovorila in stopila vsak k svoji skupini. Mojemu tovarišu so brž ponudile samokolnico, lopato in motiko, jaz pa sem začel z ofenzivo: »Kakšna organizacija pa je to, ali ste AFŽ?« Zagrabil sem pravo sršenovo gnezdo. »Ali si siep, da ne vidiš, da so tudi možki med nami? Kaj smo tako stare? Ta je pa bolan!« je letelo v odgovor od vseh strani.

Po strani sem pogledal in res opazil dva tiha, med tovarišicami skrita tovariša, toda prisegel bi tudi, da prav vse gotovo ne spadajo več v LMS.

Verjetno sem se nekaterim le zasmilil in so mi pojasnile, da so del podružnice hrastniške steklarne oz. najveselejša skupina, kakor so se pobahele. »Imamo harmoniko,« je veselo povedala ena, druga pa je pristavila: »In dirigenta!« Ker sem za oboje pokazal veliko zanimanje, so mi kot dirigenta pokazale bližnjo tovarišico. »Kako pa ti je ime,« sem jo vprašal in vklekl beležnico iz žepa, toda brez uspeha.

Zaradi takega obiska je seveda delo precej trpelo. Ena izmed tovarišic pa je ves čas vztrajno delala in nič kaj prijazno gledala. Njen vzgled je pritegnil še druge, pričele so mi ponujati orodje.

»Rajši pomagaj, kot da toliko sprašuješ.« Ker pa tokrat one niso uspele, je hotel priskočiti produktivni pomoč njihov umetniški kolektiv. V skupini se je pojavil skrivnostni dirigent in že nama je pel delovni zbor »Mičko Kovačev«, s sledečo kitico: »Gledal bi vsak hudič, delal pa nič.«

Zadeva je postajala resna; moj tovariš je drugo skupino že prepričeval, da sva poštena človeka in iz Ljubljane. Sedaj sva postala zanimivejša, jaz pa sem bleknil: »No ja, špijona sva!«

Zdaj bi jo kmalu izkúpila. Kar ves zbor delavk je za hip obstal, nato pa je kar deževalo od vseh strani: »Z lopatami po reakciji! Naženimo špijone!«

Z veliko težavo sva jih končno le prepričala, da nisva nevarna. In tako sva staknila celo podkomandantko, kateri sem se prikupil s tem, da sem ji prinesel vrč vode. »Štab« nama je povedal, da dela podružnica že poldrugi mesec vsako popoldne na gradilišču treh stanovanjskih hiš. Pogovorili smo se o delu in težavah v podružnici, a nazadnje sem ga zopet polnil, ko sem hotel preskusiti njihovo trudnost s pripombo: »Čemu se je trudite in sodelujete pri gradnji? Ve itak ne boste stanovale v teh hišah, razen tega pa ima uprava razne fonde in naj delo plača!« Kar odmaknile so se zopet od naju, komandantka pa je čvrsto pribila: »Me in uprava smo eno. Skupno hočemo delati pri izgradnji domovine. Delamo in bomo delale za našo skupnost!«

Ura je odbila štiri. Ena skupina je dokončala triurno delo in se odpravljala domov. Res imajo harmoniko. Povabile so naju v sindikalno sobo, kjer so imele še eno veselje. Celo tri med njimi znajo igrati harmoniko, toda midva sva žal morala odreči. Za slovo so nama zares in prav lepo zapele Gobčevu: »Zdaj zaori, pesem o svobodi!«

Ko sva se hotela tudi midva s čim pobahati za slovo in se razšopirila, da bova njihovo delo opisala v »Delavski enotnosti«, sva doživela poslednje presenečenje:

»Bo vsaj «Delavska enotnost» za dva dinarja več vredna.«

Zelimo vam mnogo uspeha pri vašem delu za izgradnjo domovine. Zelimo, da bi se vam pridružil tudi administrativno osebje in še to, da bi Dnovškova Stefi postala kmalu prava dirigentka steklarskega ženskega pevskega zbora, čeprav se boste morale še tudi na tej fronti boriti.

J. Z.

Priprave za tabotni ogenj

Naša delavka

Udarnica Lojzka

Udarnico Lojzko sem srečala na bivši Serkovi žagi v Cerknici. »No Lojzka, kako ti gre?« sem jo vprašala. »Se nikoli mi ni bilo tako dobro, tovarišica,« mi je odgovorila.

Kdo pa je Lojzka?

Lojzka Baraga je visoko, čedno dekle, ki stoji iz dneva v dan ob cirkularni in žaga majhne deščice, ki so nam potrebne pri sestavljanju sadnih zabojev. »Delali na stroju me posebno veseli,« mi z zadovoljstvom pripoveduje Lojzka. »V tej delavnici delamo večinoma ženske; one tam zbirajo zaboje, ostale pa delamo pri strojih. Ko sem pred dobrimi devetimi meseci nastopila službo, so me takoj zamikali stroji. Kako bi bila vesela, če bi me dodelili k stroju, sem si mislila. Tam teče delo nekako samo od sebe. Ti lepo rineš les v žago, ki na mah zateglo zapoje, da ti gre

Udarnica Lojzka Baraga

nekoliko skozi ušesa in že lahko vidiš lesene letvice na drugi strani stroja. Delaš, ne da se mnogo utruiš. Jaz pa sem morala vedno težko delati, da sem si prislužila za vsakdanji kruh. Kako naj ti povem, srce me je vleкло k stroju in kadar koli sem imela kaj prostega časa, sem že stala ob njem in opazovala delavko, kako ga upravlja. Tako so nekega dne tu-

di mene postavili za stroj. Vse težave sem z lahkoto premagala in danes pravijo, da sem ena najboljših cirkularistik. Normo sem presegla za 30% in maja meseca sem bila proglašena za udarnico. Seveda sem bila tega vesela, pa še kako, posebno če pomislim na svoje življenje nazaj.

Naša družina je živela v majhni hišici, ki ji je pripadalo nekaj njivic. Oče je bil gozdni čuvaj. Petero otrok nas je bilo in počasi smo odhajali drug za drugim v svet. Ker ni bilo v domovini dovolj kruha za vse, je najstarejši brat odšel v južno Ameriko. Tam dela v kamnolomu in komaj čaka, da se bo vrnil v domovino. Druga sestra je odšla v Severno Ameriko, tretja pa v Črno goro. Tako sva ostali z najstarejšo sestro sami doma. Kmalu sem si morala poiskati kruha tudi jaz. Sedem let sem služila po raznih hišah in se skromno preživljala.

Prišla je vojna in z njo okupacija. Nekega popoldne l. 1942 so nam Italijani pred hišo ustrelili dvaindesemdeset let starega očeta. Posebno hudo je zadelo mater, ki je po nekaj mesecih umrla. Tako sva ostali sami s sestro. Pustila sem službo in se vrnila domov. Težko sva živeli in le to ti lahko povem, da sva do dobra preizkusili strah in lakoto.

Potem je prišla svoboda. Začela sem delati. Zdaj mi je dobro. Dopoldne delam na žagi, popoldne pa pomagam sestri pri delu na njivi. Kar lepo sva si uredili življenje. Ničesar nama ne manjka, saj sva bili skromnega življenja vedno vajeni.

Razen tega pa uživam, ker me delo pri stroju posebno veseli. Nikoli poprej si nisem mislila, da bom kdaj cirkularistka. Rada imam svoj stroj, kakor malo katero stvar na svetu in kar srečna sem. Usroj moje cirkularke sem že do dobra spoznala in kadar se kaj pokvari, poskušam kar sama popraviti. Da, če hočeš, da stroj dobro dela, ga moraš tudi negovati. In še kako! Mislim, da nikoli več ne bom zapustila stroja. Se veliko pa bi se rada naučila in svojo cirkularko do dobra spoznala.

Poleg tega pa delam tudi v AFŽ-ju, pri Rdečem križu in v sindikalnem nadzornem odboru. Kako lepo je vendar danes življenje!

Jožica Kink

Tečajnice v Trbovljah

to so rastlinska, živalska, rudninska in umetna.

Odgovori mladih tovarišic mi zapirajo sapo. Saj kolikor vem, bo trajal tečaj vsega 6 tednov, 15. avgusta ga bodo zaključili. Da bi se že v tem času toliko naučile, mi skoro ne gre v glavo. Pa to je bil šele začetek. Čakala so me druga, večja presenečenja. Tako sem pozneje izvedela, da mnoge učenke niso dovršile več kot en ali dva razreda ljudske šole, saj je skoraj vsem prekinila pouk okupacija. Učiteljji mi povedo, da so imeli spočetka velike težave. Nekatere učenke se se pouka naravno ustrašile, premalo zaupanja so imele vase. Pa tudi razumele niso vsega. Tako jim je delala posebne preglavice slovenščina, potem matematika in fizika. Mnoge učenke so se šele tukaj naučile deliti in množiti, da ne govorim o slovnicu, ki je skoraj vsem delala preglavice. Danes pa je povsem drugače. Danes se lahko ta dekleta kosajo z nižjimi razredi srednje šole. In kar gotovo jasno govori o tem, kako naša mladina hrepeni po znanju in vedi, je to da se učenke silno radi učijo. Komaj se vrnejo iz šole, že se uče in vestno pripravljajo za prihodnji dan.

Vrnimo se k pouku. Ko sem doobra spoznala učenko krojaškega oddelka, sem si ogledala še druga dva razreda. Najprej sem potrkala na vrata šiviljskega oddelka. Med 33 šiviljami so tri pletilje. Vsa dekleta so iz različnih krajev Slovenije. Ravno kar so pri slovenščini. Seveda prost in lepo pripravljati ni lahka stvar. Marsikateri se tu pa tam zatakne kaka beseda, ali vendar. Saj tako lepo pripovedovati, kakor je znal Cankar, ki ga ravno ponavljajo, ni enostavno. Gledam pismene naloge. Primerjam prve z zadnjimi in se uspehu ne morem dovolj naučiti. Kakšne napake so delale učenke spočetka in kako so se v pičlih tednih popravile. Človek mora imeti veselje. Seveda, nič ne rečem, so med njimi še vedno učenke, ki jim povedek, osebek, glagol delajo posebne preglavice. Saj je precej takih, ki niso dovršile niti drugega razreda osnovne šole. S trudom in vztrajnostjo pa se da marsikaj napraviti in tega se učenke zelo dobro zavedajo.

Končno sem si pogledala tretji razred, ki šteje le tri učenke frizerke. Res čeden prizor. Pri mi zah, na katerih stoje vse mogoče lesene glave z različno dolgimi lasmi in vsemi mogočimi frizerskimi pribori, sede učenke in delajo,

eno se ukvarja z vodno, druga z železno ondulacijo, tretja pa plete lase s svilo. Ogledujem nekatere izdelke, zares čedni so, marsikatero izložbeno okno bi se lahko ponasalo z njimi. In veselje, ki ga imajo učenke do svoje obrti! Zdi se mi, da jim je strokovni učitelj tovariš Hater vzbudil posebno zanimanje za frizersko stroko.

Popoldne sem prisostvovala zemljepisju, zgodovini in krojnemu risanju. Da v šestih tednih ni lahko podati vsega zemljepisja in zgodovine, je lahko vsakemu jas-

no. Vendar pa so učenke odgovarjale na vsa vprašanja silno živahno. Vse so pokazale za zemljepis in zgodovino izredno zanimanje. Vem, da jih je veliko med njimi, ki so šele to pot spoznale kontinente, dobile jasno predstavo o državah, o katerih govorimo vsak dan, in spoznale resnično zgodovino človeštva. Pri krojnem risanju pa so risale moški suknjič. Vse vaje so mi rekly, da so na tečaju mnogo pridobile, posebno pa strokovnega znanja in splošne izobrazbe.

Po končanem pouku sem si ogledala internat, v katerem prebivajo naše učenke. Dijaški dom je po zaključku šolskega leta ostal prazen, tako da so dobile naše vavjenke v njem drugi dom. Upravnica tečaja, tovarišica Marta Plaušak, mi je razkazala dom. Vavjenke imajo vzorno preskrbo. Poleg tega pa so v domu tri učiteljice, ki našim vavjenkam pridno pomagajo. Mislim, da ne bo preveč, če bom trdila, da se moramo o uspehu tečaja poleg zares marljivih in vestnih učenk in poštvalnih profesorjev, zahvaliti tudi učiteljicam inštruktorkam, ki zasledujejo vsakodnevnih pouk učenk in jim sproti pojasnjuje pro imete, ki jih niso takoj razumele. Saj vse učenke nimajo enake predizobrazbe in je razumljivo, da gre nekaterim težje, drugim pa lažje v glavo.

Jožica Kink.

V Cerklijah je tekmovala prva jadralna letalka

Rapejeva Tatjana je mlado, dvajsetletno dekle, ki že dve leti študira na ljubljanski univerzi strojno tehniko. Že v rani mladosti se je v njej vzbudilo zanimanje

Takrat so se pri nas začele ustanovljati jadralne šole in Tatjana se je med prvimi vpisala. Vse tri izpite je naredila v petem mesecu in pol in Tatjana je postala jadral-

Jadralka Tatjana Rape pripravljena za polet

za letalstvo. Saj je bil njen oče pilot. Mala Tatjana ga je neštokrat slišala pripovedovati o plovbi po sinjem, neskončnem ozračju neba, ki mu ne najdeš ne konca ne kraja. Ko je dopolnila šest let, jo je oče vzel prvokrat v avijon. Mali Tatjani se prvi let ni zdel samo hudo imeniten, temveč je že takrat tudi sklenila, da bo postala avijatičarka, čim odraste. Pozneje se je še neštokrat povzpela v nebo in občudovala lepe pokrajine pod seboj. Tako se je zmeraj znova navduševala za ta poklic.

Tekla so leta in ko je bilo Tatjani 19 let, se ji je želja izpolnila.

na letalka — pilotka.

Ko se je v teh dneh vršil izlet jadralcev vse Jugoslavije, da pokažejo, kaj so se v teh dveh letih naučili in da tekmujejo med seboj, se je udeležila izleta tudi naša Tatjana. Bila je edina jadralna letalka, ki je v tekmovalju sodelovala; pokazala je zadovoljive rezultate. Ostale štiri tovarišice so šele pomožno osebje in nimajo za letenje še vseh treh izpitov.

Vsi hvalijo Tatjano, da ni samo dobra letalka, ampak odlična in poštvalna tovarišica, ki ima vse pogoje, da se bo nekoč razvila v pravo in zavedno avijatičarko.

V Trbovljah se je 54 deklet naučilo raznih obrti

Spočetka so se ljudje v Trbovljah spraševali, češ kaj neki delajo otroci v šoli, da je vsa oživila, ko so vendar počitnice? In kako so živahni! Človeku pa se še ust ne ljubi odpreti v tej strašni avgustovski pripeki, ko sonce žge, da se vlečeš po cesti kakor megla in se hrepeniš oziraš po kapljici dežja, da bi ohladila vroče ozračje.

»Kaj neki sprašujete, ljudje?« jim dopoveduje šolski vratar. »Kaj ne veste, da je v Trbovljah 54 učežljivih vavjenk iz vse Slovenije? Ministrstvo za industrijo je tudi v Trbovljah organiziralo tečaje za tiste, ki ne morejo obiskovati obrtno-nadaljevalnih šol.

Zastopane so krojaška, šiviljska, pletiljska in frizerska stroka.

Na ta način sem zvedela še sama, kakšen pouk, se vrši v šoli. Zahvalim se možu, potem pa krenem naravnost v šolo. Poslušam pred razredni učenko, živahno od-

govarjajo na učiteljeva vprašanja. Torej so ravno pri teoretičnem pouku, pomislim. Pogumno potrkam na vrata in vstopim v razred.

Osemnajst učenk, sama mlada, zdrava dekleta, da jih je veselje pogledati! Pouk se nadaljuje. Strokovni učitelj, tovariš Kušar, jim razlaga blagovnarstvo. Vsekakor zveni ta beseda bolj učeno kakor je tisto kar v resnici predstavlja. Po domače bi rekli nauk o poreklu blaga.

»No, Pirnat Marija, povej nam, kaj nam je potrebno za tkanje blaga?« »Niti, tovariš učitelj.« »Odkod pa dobivamo niti?« »Predemo jih iz vlaken. Vlaken pa pridobivamo iz rastlin, od živali, ali pa iz rudnin. Včasih pa jih izdelujemo umetno.« »Dobro si povedala Marija, Kristina, nadaljuj ti. Povej nam, na koliko skupin delimo surovine, iz katerih moramo sprejeti niti?« »Na štiri glavne skupine,

Tkalka Tansija Šuvandina

Tkalka Tansija Šuvandina je prebrotka ruska žena. Ona je ena neštivilnih skromnih sovjetskih delavk, ki so našle svojo srečo v slavnem delu za svojo domovino.

Ime te tkalke je dobro znano v vsej sovjetski deželi. Dala je namreč pobudo za stahanovski pokret v tekstilni industriji. Njeno ime s spoštovanjem in toplino izgovarjajo tekstilni delavci mesta Ivanova, kjer je Šuvandina odrasla in kjer sedaj dela. Ti delavci so žive pričre težke njene poti do mojstrstva. Vsi člani njene družine so tekstilni delavci.

Do Oktobrske revolucije je morala mala Taja paziti na otroke; prebela je mnogo hudega in grenkega. Od svojega 13. leta dalje pa je začela samostojno živeti. Dve leti je delala v tovarni za predelavo lanu v Kohmi, potem je odšla peš v mesto Suju, kjer je z veliko težavo našla zaposlitev v tovarni Neburčilova. Življenje v tovarni je bilo težko in brez vsakih radosti.

Toda prišli so srečnejši časi. Ve-

lika Oktobrska revolucija je odprla mladini vsa pota v življenje.

Tansija je stopila v bivšo Gundurinsko tovarno kot tkalka, kjer so njeni starši delali vse svoje življenje. Čez nekaj časa je prešla v tovarno, ki nosi ime po delavcu Fedoru Žinovjevu. Tukaj se je Tansija udomastila in njene organizatorske sposobnosti so se začele naglo razvijati.

Kljub staremu običaju tkalk, da se dela le na eni statvi, je Šuvandina začela delati najprej na dve, potem na tri in končno na štiri.

V letu 1936. je donski rudar Aleksej Stahanov dal rekordno produkcijo oglja. Rodil se je stahanovski pokret. V tovarnah, v kolhozih in sovhozih so se množili njegovi posnemovalci mojstri visoke produktivnosti dela.

Tansija Šuvandina, tkalka iz mesta Ivanova je takrat začela delati na 12 statev. S tem pa se še ni zadovoljila. Prevezla je še 8 statev. Kasneje pa je začela delati na 20 statevah.

Ko je uvrstila vsevezni rekord dela v tkalski industriji, je do skrajnih možnosti skrajšala čas pri svojem delu. Tisto, kar so po normah izvr-

ševali v eni minuti, je Tansiji uspelo, da je izvršila v nekaj sekundah.

Ta izredno sposobna sovjetska tkalka je izdelala na svojih statvah mnogo tisoč metrov odlične tkanine. Ko je v letu 1934. delala na štirih

statvah, je stkala na leto 19.750 m satena.

V letu 1938. je delala na 20 statev. Izdelala je v vsem letu 106.000 m tkanine.

Tekom 10 let stahanovskega po-

Starejša in izkušena tkalka uvaja novinko v delo

statvah, je stkala na leto 19.750 m satena.

V letu 1938. je delala na 20 statev. Izdelala je v vsem letu 106.000 m tkanine.

Tekom 10 let stahanovskega po-

kreta se je v življenju Tansije zgodilo marsikaj nepozabnega. V letu 1936. je bila delegat na VIII. kongresu Sovjetov, ki je sprejel Stahinovo ustavo. V letu 1939. so jo tkalci izbrali za poslanke delavcev v Oblastni sovjet. Istega leta je vlada visoko ocenila njen delovni polet. Bila je nagrajena z ordenom Lenina.

V letih Domovinske vojne je Tansija neumorno delala. Kakor mnoge druge matere je tudi ona poslala svojega sina v Rdečo armado in mu pri slovesu rekla: »Bij po sovražniku in ne boj se smrti.« Sama pa se je lomaku zatem naučila delati nove vojne produkte, ki so jih potrebovali na fronti.

Kot poslanke Oblastnega Sovjeta je bila na čelu tovarniške komisije in ustala velike aloteje za pomoč družinam borecev. Žene in matere so se obrezale nanjo kot na poslanke. Vsak dan je prejemala mnogo pisem iz raznih krajev Oblasti. Ljudem poslanka Šuvandina pa pomaga svojim volilcem tudi z nasveti pri delu.

Thalci mesta Ivanova so izbrali Tansijo Šuvandino za ljudsko poslanko v Vrhovni Sovjet SSSR.

Fizkultura

Sindikalno mnogobožno tekmovanje v industrijskih podjetjih bomo zaključili 1. septembra 1947

Sindikalnim svetom je bilo poslanih že več okrožnic, kakor tudi vsa navodila za mnogobožno tekmovanje sindikalnih fizikulturnih aktivov. Sindikalne podružnice so bile obveščene o tem tekmovanju potom fizikulturnega glasila »Poletja« kakor tudi po »Delavski enotnosti«. Toda vse do danes nimamo nobenega pregleda, kako poteka to tekmovanje in kakšne rezultate so že dosegli.

Mnogobožno skupinsko tekmovanje bi se moralo do sedaj razviti med fizikulturniki, predvsem pa med delavci industrijskih podjetij in kombinacij. Namen tekmovanja je, da vključi v fizikulturni pokret čim več delovnega ljudstva, da mu da možnost, da občini na sebi vse prednosti fizikulture.

Masovne fizikulture manifestacije kot n. pr. spomladanski kros, okrajni in republikanski izletji ter Vsevezni izlet fizikulturnikov, so imele namen, da vključijo v fizikulturno gibanje vse one, ki se do tedaj niso bavili s fizikulturo.

Sedaj, ko nam preostaja samo še nekoliko časa, da zaključimo tekmovanje, počenši s tekmovanjem v samih podjetjih pa do izbire reprezentance, ki bodo sodelovale na Vsezveznem tekmovanju, moramo težišče našega dela prenesti na izvedbo sindikalnega skupinskega tekmovanja.

Da se bo skupinsko tekmovanje čim uspešneje izvedlo, naj se v vsakem sindikalnem fizikulturnem aktivu ali sindikalnem fizikulturnem društvu (odvisno je od tega, ali imamo v podjetju aktiv ali društvo) osnuje odbor za skupinsko mnogobožno fizikulturno tekmovanje. Ta odbor naj tvorijo najaktivnejši člani upravnega odbora ali društva. Naloga tega odbora je:

- a) da preskrbi prostore (teren) za vaje in tekmovanje ter da na njem pripravi tekališče in tekališče za tek preko zaprek za fizikulturni znež itd. Kjer ni urejenih tekališč, pa da zato uporabijo druge primerne;
- b) da sestavi in vodi evidenco tekmovalcev in stremi, da se vključi v

tekmovanje čim večje število fizikulturnikov;

c) da v kratkih tečajih izšola zadostno število funkcionarjev, ki bodo vodili treninge, skratka vse predpriprave in tekmovanja;

d) da popularizira tekmovanje med delavci v podjetjih;

e) da do 1. septembra izvede tekmovanje v samem podjetju, izbere reprezentanco podjetja, ki bo teknovala na Vsezveznem tekmovanju, ki bo od 3. do 6. oktobra t. l., da čim bolj zainteresira fizikulturnike za to tekmovanje, da razvije čim širšo propagando in organizira tekmovanje v posameznih disciplinah skupinskega mnogoboža. S tem bomo uspeli, da bomo v podjetju izbrali najboljšo, ki bodo tvorili reprezentativno ekipo. Nepravilno bi bilo, da bi se ekipa že vnaprej izbrala ter samo ona trenirala, temveč je treba organizirati tekmovanja na najširši osnovi in pritegniti čim večje število delavcev dotičnega podjetja. S tem bomo dosegli, da se bodo vsi zanimali za fizikulturo ter da se bodo iz najširše plasti delovnega ljudstva dvignili talenti, za katere nismo vedeli, da imajo prirone športne lastnosti.

Poudarjati moramo, da je skupinsko tekmovanje uvedba fizikulturnikov k tekmovanju za fizikulturni znak, ki je dokaz vsestranske fizične kulture za listega, ki si ga je priboril.

Tega tekmovanja se lahko udeležijo podjetja nad 300 delavci. Teknujejo lahko tudi fizikulturniki pod 18 leti, toda z omejitvijo, da le-ti teknujejo v teku na 3000 in za ženske 800 m.

Tekmovanje sindikalnih fizikulturnih aktivov se mora zaključiti 1. septembra t. l. republikansko prvenstvo pa 20. septembra. Zvezno prvenstvo bo od 3. do 6. oktobra, kraj pa bo naknadno določen.

O poteku tekmovanja, kakor tudi o pomoči, ki jo nudijo sindikalne podružnice in sindikalni sveti predvsem pa o propusih in rezultatih v posameznih disciplinah, naj poročajo odbori za skupinsko mnogobožno sindikalno fizikulturno tekmovanje GO ESJ.

Kako je v Sovjetski zvezi

K. Kulešov:

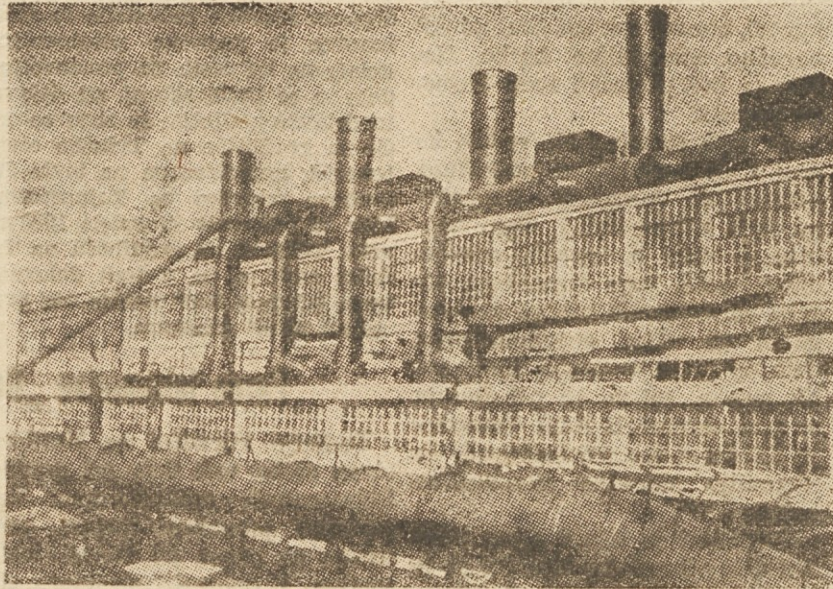
Velika zmaga sovjetskih gradbincev

V zaporoški metalurški tovarni »Zaporožstal«, ki so jo porušili nemški okupatorji, je obnovljena in zopet obratuje visoka peč št. 3, ena izmed največjih v SSSR. Ta dogodek pomeni novo stopnjo razvoja v obnovi južne metalurgije Sovjetske zveze.

V letih predvojnih stalinskih petletk je dobila sovjetska težka metalurgija vrsto največjih podjetij, ki so v pogledu kovin osvobodile Sovjetsko zvezo odvisnosti od inozemstva. Med temi podjetji

»Zaporožstal« obnovljajo najboljše gradbeniki sovjetske težke industrije. Na čelu gradbenikov in monterjev je dobitnik Stalinske nagrade, inženir Dimšič, ki je dober poznan v SSSR kot eden izmed vodij pri gradnji velikega Magnitogorskega kombinata na Uralu.

Med gradbeniki »Zaporožstal« se je treba spomniti tudi dobitnikov Stalinske nagrade inženirjev Neduškina in Čudana. Na njun predlog in pobudo so postavili železne konstrukcije, težke preko ti-

Nova električna centrala tovarne »Zaporožstal« v Ukrajinski SSR

je eno izmed najvažnejših zaporoška metalurška tovarna, ki se nahaja na levem bregu Dnjepra, poleg dnjepravoske hidrocentrale »Lenin«.

Tovarna je imela tri visoke peči in posebne valjarne, ki so izdelovale jeklo za avtomobilsko industrijo.

Ko so nemški okupatorji zasedli Ukrajino, so povzročili veliko škodo temu podjetju. Vse, kar so z dolgoletnim delom ustvarili sovjetski ljudje, so spremenili v ruševine. Škoda, ki so jo napravili tovarni, znaša okoli ene in pol milijarde rubljev.

Čim so bili hitlerjevci pregnani iz Zaporozja, so začeli obnavljati tovarno.

Težko je bilo obnavljanje tovarne. Graditelji so vložili ves trud, pobudo in iznajdljivost, da bi obnovili visoko peč, ki je imela proizvodno kapaciteto 1500 ton litega železa na 24 ur.

soč ton. Taka dela se vršijo prvikrat na svetu. Zahvaljujoč tej metodi, so stavbe porušeni oddelkov postavljene brez demontiranja. S tem so skrajšali čas obnove tovarni in prihranili veliko količino železa. V kratkem pa bodo začele obratovati tudi valjarne v »Zaporožstal«. Sedaj dobiva tovarna potrebno električno energijo, vodo, paro in plin od Dnjeprprogresa. Kmalu bodo propadle valjarne za tanke železne plošče.

Obnova »Zaporožstala« je naloga vse dežele. Gradbeni in drug material pošiljajo iz številnih sovjetskih republik. V teku pet in pol mesecev je prišlo v »Zaporožstal« okoli 10 vagonov raznega materiala.

Visoka peč št. 3 je dala prvo partijo litega železa. Graditelji »Zaporožstala« imajo sedaj novo nalogo: do septembra t. l. mora dobiti sovjetska avtomobilska industrija tanke jeklene plošče.

Sistem uralskih električnih central

V sredini Sverdlovskega, v Leninovi ulici je velika zgradba, v kateri je tehnični center sistema uralskih električnih central — enega največjih uspehov sovjetske industrije.

Inženir Igor Semanevič nam je pojasnil njegovo ureditev.

V veliki dvorani sedita za dolgo mizo dva moža. V dvorani je veliko različnih aparatov. Na visokem zidu vise table z diagrami sistema električne energije.

Na veliki številčnici se je kazalec nagnil. Dežurni inženir je spregovoril po telefonu nekaj besed. Oglasil se je eden od treh zvočnikov.

»Tu govori Magnitka«, se je začel mirer glas.

Dežurni inženir se je informiral, kolikšna je rezerva premoga v električni centrali ter kdaj bodo v Magnitogorsku potrebovali pomoč od drugih central. Zvočnik se je neprestano oglašal. Iz central vsega Urala so javljali, kakšno je stanje v centralah.

Na Uralu je bil v stalinski petletki zgrajen sistem električnih central, ki je edinstven v vsej Evropi. Skupna dolžina glavnih električnih vodov znaša 1070 kilometrov. Električno energijo proizvajajo številne električne centrale, zgrajene po edinstvenem planu elektrifikacije ZSSR. Ta sistem električnih central daje električno energijo tisočim tovarnam, rudnikom, mestom, sovhozom in kolhozom.

Sistem električnih central je tesno povezan z vsem gospodarstvom. Če na primer kopljejo premog v Molotovski oblasti, uporabljajo pri tem električno energijo, ki jo proizvajajo električna centrala v Sverdlovsku, do čim daje n. pr. električna centrala v Čeljabinsku električno energijo Kamensk-Uralsku. Oddaljenost med temi mesti znaša več tisoč kilometrov.

V letih velike Domovinske vojne se je kapaciteta uralskih električnih central več kakor za dvakrat povečala. V sedanjih petletki pa se bo kapaciteta teh central še povečala. Delovati bo začela velika električna

centrala na reki Kami, poleg tega pa bo zgrajenih še nekaj velikih običajnih central.

Potrošnja električne energije odgovarja predvidenemu planu. Pončiči potrošnja električne energije naglo pada, kar je samoumevno, ker večina podjetij pončiči ne dela. Ob 6 zjutraj se povsod prične delo. Potrošnja energije se naglo veča. — Ural dela s polno paro. To traja do polnoči.

V veliki kontrolni sobi se sliši glas iz zvočnika — posamezne centrale poročajo, kakšno je njihovo stanje.

Tako predstavlja Ural edinstveni gospodarski organizem, ki obsega tisoče kilometrov in ima eno samo središče električne energije.

H. Egibujov.

UREDBA

o brezplačnem zdravljenju oseb, ki niso socialno zavarovane in so zbolele pri prostovoljnem delu

1. člen. — Vsak zdravnik, v javni službi je dolžan nuditi brezplačno zdravniško pomoč osebi, ki ni socialno zavarovana in je zbolela pri prostovoljnem delu.

Če se taka oseba zdravi v zdravstveni ustanovi, grede bolniški oskrbni stroški v breme te ustanove.

Zdravniki v javni službi pa morajo brezplačno zdravniško preiskati prostovoljce tudi med t. vne akcijo, če jih k temu pozove organ, ki je prostovoljno delo organiziral.

2. člen. — Če delovne prostovoljne skupine nimajo svoje ambulante, povrne stroške za zdravlila, ki jih izdajo lekarne na recept zdravnika ali zdravnik iz svoje hišne lekarne, bolnemu, socialno nezavarovanemu prostovoljcu, ministrstvo za ljudsko zdravstvo iz kredita, ki mu ga v ta namen da na razpolago minister za finance LRS.

3. člen. — Brezplačno bolniško pomoč in brezplačno bolniško zdravljenje

Dopusti izven glavne sezone

Naval vseh upravičencev na državna letoviška gostišča je letos tolikšen, da daleč presega vse številke iz stare Jugoslavije. Ker združeno in zasebno gostinstvo še nista dovolj vključena v vseljidski turizem, zaostaja poletna in zimska zmogljivost naših državnih gostišč trenutno še daleč za potrebami. Da se te težave vsaj nekoliko omilijo, so uvedla državna letoviška gostišča 2% popusta za penzionirsko hrano tistih sindikalnih članov, ki so se zaradi pomanjkanja prostora v letovišču morali nastaniti v zasebnih hišah, poleg tega se je uvedlo serviranje kosil in večerij v turnusih. Oba ukrepa sta sicer blažilna, ne zadostujeta pa niti od daleč. Zato se bomo morali, dokler ne bo dovolj novih množičnih nočišč, sprijazniti s počitnicami izven glavne sezone, t. j. izven julija-avgusta, v zgodnji, pozni in zimski sezoni.

Seveda se bo marsikdo s tem težko sprijaznil in mu ne bo šlo v glavo, da bi se moral prav on zadovoljiti s počitnicami v začetku spomladi ali jeseni. Pomisliti pa moramo, da tudi velike naloge naše petletke ne dopuščajo istočasne izostanka prevelikega odstotka delavcev in nameščencev od njihovega posla. Saj tudi v predaprilski Jugoslaviji takratni počitničarji niso mogli vsi hkrati na dopust v letovišča, temveč so si mnogi raje sami odločili za dopust pred ali po sezoni, ko so si v letoviščih tudi res lahko odpočili.

Počitnice pred in po glavni sezoni so zelo priljubljene v inozemskih letoviščih in zato se tudi pri nas pojem oddiha ne sme omejiti le na zastarelo navado tako imenovane »glavne sezone«, zlasti ne pri nas v Sloveniji, ki ji njena ugodna višinska lega daje vse pogoje za ugodna letovanja v prvih in poznih letnih mesecih.

Da bodo naša letovišča in gostišča mogla pravčasno urediti vse potrebno za oskrbo gostov po glavni sezoni (predvsem pomnožitve kurljivih spalnic in jedilnic, podaljšanje turistične preskrbe, zaposlitev osebja, itd.) je nujno, da se še zdaj prijavijo člani sindikatov, ki nameravajo na letovanje v naša državna letoviška gostišča v jesenskih in zimskih mesecih.

Prijave naj naslovijo na svoje sindikalne podružnice, ki jih bodo dostavile GO ESZ v Ljubljani, da bo ta pri Upravi za turizem in gostinstvo rezerviral ustrezno število ležišč za jesen in zimo. Samoumevno je, da bodo tudi cene ugodnejše, čim več bo priglasencev.

Republiška gostišča razpolagajo z določenim številom kurljivih sob na Bledu, v hotelu Zlatorog ob Bohinjskem jezeru, v Domu na Planici, v Domu na Jezerškem in v Iškem domu ter v zdraviliščih: Dobrnske toplice, Dolenjske toplice, Radenska Slatina in Rogaška Slatina. Možno je, da bodo v doglednem času na razpolago kurjene sobe tudi v Rimskih toplicah.

J. G.

je se nudila na podlagi potrdila, da je dotična oseba na prostovoljnem brezplačnem delu, da ni socialno zavarovana in da je zbolela pri opravljanju prostovoljnega dela.

Potrdilo, ki mora obsegati še osebne podatke prostovoljca, izda vodja prostovoljnega dela.

4. člen. — Obratniki za izdana zdravlila predlagajo lekarne in zdravniki, ki imajo zakonito dovoljeno hišno lekarno, mesečno v izplačilo ministrstvu za ljudsko zdravstvo.

Obratniku morata biti priložena recept in potrdilo iz prejšnjega člena.

Bolnične ustanove predložijo ministrstvu za ljudsko zdravstvo četrtino zaradi odpisa bolniških oskrbnih stroškov seznane oseb, ki so se brezplačno zdravile po tej uredbi. Seznamu morajo biti priloženi oskrbni spisi in potrdila, izdana po 3. členu te uredbe.

Ministrstvo za ljudsko zdravstvo odredi z odločbo odpis teh stroškov v breme dohodkov dotične zdravstvene ustanove.

5. člen. — Za prostovoljno delo se štejejo vsa dela splošno koristnega pomena, ki jih je organiziral kak državni organ in ki se ga udeležijo osebe prostovoljno in brezplačno.

6. člen. — Ta uredba velja od dneva objave v »Uradnem listu LRS«. Določbe te uredbe pa se uporabljajo tudi za primere, ki so se dogodili, preden je bila objavljena ta uredba.

Ljubljana dne 3. julija 1947.

Stev. 8 — zak. 353.

(Ur. list LRS št. 27/47.)

Minister za ljudsko zdravstvo LRS: Dr. Ahčin Marjan I. r.

Predsednik vlade LRS: Miha Marinko I. r.

Vesti z mladinske proge

III. celjska MDB „Franc Leskošek“ je izpolnila devetdnevno obvezo v 6 dneh

»Tovariš komandir, še 80 kubikov, pa bo naša norma dosežena! Kako je danes razpoložena tvoja četa? Ali bodo mogli tvoji minirji tudi danes poteno zgrabit za delo?«

Namestnik komandanta hodi od komandirja do komandirja ter vsakemu posebej razlaga, v koliko so že dosegli obveze in koliko morajo še narediti. Vseskozi so na vse načine poskušali, da bi izboljšali delovni učinek vse brigade, vendar nekaj časa niso imeli uspeha. Zakaj?

Zato, ker se niso znašli. Toda danes jih pogledajo Minerska četa je na primer izvršila svojo normo do štirihi, to se pravi v polovici delovnega časa. Pa tudi potem, kljub temu, da je prekoračila normo, ni počivala. Okrog petih se je podala vsa minerska četa k vozličkom. Na ta način je četa prekoračila normo za 100%.

Tudi naslednjega dne so se vrgli na delo z vso svojo voljo in elanom. Ob pol petih so se vsi preznofeni pripenjali na teren, na mesto, kjer dela

ostala brigada in ostale čete. Veselo so se pohvalili, da so že prekoračili svojo normo. Na vprašanje nekega hudomušneža, če pojdejo sedaj v senco, so takoj tiho odhiteli k vozličkom in že jih ni bilo več. Pridužili se jim je še tovariš intendant, ki je že prejel hrano za nekaj dni in je bil sedaj prost. Po useku se je razleglo petje in odmevalo po vsej dolini Bosne, a minirji celjske brigade so v treh urah presegli že dve normi.

Zvečer, ko se je mladina vrtela ob zvokih harmonike, je Ivica — statističarka brigade računala učinek dela tega dne in primerjala prevzeti obvezi. Kar verjeti ni mogla. Pred sabo je imela obvezo, to se pravi: podminiranje 795 kubikov ter odvoz tega kamena in zemlje na nasip. Toda ni se zmotila. Ta dan je brigada naredila s 40 ljudmi 149 kubikov. Pravkar došli komandant se je začudil, obveza je bila s tem prekoračena. Brigada je naredila v teku šestih dni 807,5 m³, presegla je obvezo devetih dni.

Zdaj lahko pišem domov, kako živim in gradim

Na mladinski progi se poleg fizičnega dela v prvi vrsti povesča paznja kulturno prosvetnemu dvigu.

Koncem julija so na V. sekciji delali izpite mladinec in mladinke, ki so posejali analfabetski tečaj, kajti na progo je prišla tudi mladina, ki še nikoli ni imela knjige v rokah in tako mnogi niso mogli pisati svojcem. kako delajo, živijo in gradijo.

Po šestletnem učenju in precejšnjem naporu ter volji učiteljev in učencev, je bil zaključen tečaj v I. Jajčički brigadi; 92 mladincev in mladink je delalo izpite na prostem, pod jablano. Veselih obrazov in žarečih oči so čakali, da jih učiteljica pokliče. Prisostvovali so tudi člani komisije, t. j. en član štaba sekcije, kulturno prosvetni referent in en brigadir. Vsi so nestrno čakali, z obrazov jim je sijalo veselje in ponos. Najneustrajnejši pa je bil 30 letni Jovo, 15 letni Stjepan in 23 letni Mate.

»Mali, kako se zoveš, ti erni?« se nasmehne učiteljica Lela malemu Stjepanu. »Marinkovič Stjepan« glas se mu je tresel, spreminjal je barvo. Učiteljica ga je presentila. »No, Stje-

pan, nikar se ne boji! Znaš kakšno pesmico?« »Naučil sem se «Nova Zvijezda» je rekel sramežljivo in začel recitirati. V začetku se mu je malo zatikalo, pri tretji kitici pa je že lepo, z navdušenjem govoril. Vsi pa so se zavzeli, ko je govoril s takim ognjem, s tako čistim glasom: »Iz Rusije, čak s Urala do jadranskega modrog vala!« »Dobro. Znaš tudi čitati? Čitaj mi «Bratstvo i jedinstvo naroda Jugoslavije».« Stjepan čita; sicer se ponekod malo ustavi, vendar dobro čita. »No vidiš, da grel Povej, zakaj si bil prej tako zamišljen, ko sem te vprašala, kako ti je ime?« Zopet ga je spravila v zadrego »Misli! sem, kdaj napišem sam pismo; vidim, da sem se naučil pisati in sem vesel.«

Po končanem izpitu je bilo povsod veselje. Rezultati so dobri: izpit je napravilo 81 tečajnikov, od teh je 18 odličnih, 44 prav dobrih, 19 dobrih.

Se dolgo po opravljenem izpitu se je razlegla naokrog pesem in smeh brigadirjev, ki so se naučili čitati in pisati na mladinski progi Samac-Sarajeva. Pinter Dragica.

Dopisi iz naših tovarn in ustanov

Z železniškimi pionirji na počitnice

Spremljala sem otroke na počitnice v Mladinski dom v Gozdu Marčuljku na Gorenjskem, kjer jim je Zveza železniških prevoznih delavcev in nameščencev omogočila enomesečno bivanje v lastnem domu. Skupina je štela 60 pionirjev, starih od 7 do 14 let. Veselo razpoloženi smo se na ljubljanskem kolodvoru poslovili od skrbnih mamic in očkov, ki so imeli še toliko svirani na srcu: »Samo glej, da boš priden!« — »Pazi na vse in kmalu piši!« itd. itd.

Ze je bil dan signal za odhod. Se mahanje robcev in poslednji klici so zamrli za nami. Mali pionirji se prvi hip niso znašli. Namestila sem vsakega, da je udobno sedel ter si poskušala prostor, da si napišem tisoč drobnih stvari, ki so mi jih naročile mamic.

Kmalu je postalo v vozu živahno. Otroci so se zgneli k oknom ter občudovali živ zemljevid, ki se je odpiral pred njimi. Drug za drugim so se vrstili kraji, pokrajina se je spreminjala, planine so postajale vedno bližje in večje. Mala Nevenka se še nikoli ni peljala z vlakom. Komaj sedem let ji je. »Joj, kaj pa je to?« vprašuje neprestano.

Krani. Naprej in naprej gre naša pot. »Otroci, zaprite okna, predor bo.« Venomer jih je treba opominjati in nadzorovati.

Ze vidimo v daljavi dimnike. Vlak se počasi ustavlja. »Jesenice!« zakliče sprevodnik.

»Se bomo še dolgo peljali?« vprašujejo od vročine izčrpani otroci.

»Se tri postaje,« jih tolažim.

Tako smo končno po dolgi, a prijetni vožnji prispeli v Marčuljek, ki bo nudil našim pionirjem zdravja, veselja, svežega zraka, topljega sonca in razvedrila na pretek. V Mladinskem domu je bilo že vse urejeno in pripravljeno za prijetno bivanje malih gostov. Otroci so se veselo razgledovali po novem domu med smrekovimi in mecesnovimi gozdovi, iz katerega je dihala domačnost in vzoren red. Vzgojitelj, zaščitna sestra in vsi ostali bodo skrbeli, da se bodo otroci najbolje počutili, da bodo vedno lepo umili in počesani, snažno oblečeni, da si bodo s tečno in zadostno hrano krepili telo in zdravje. Izletov v okolici in otroškega ringaraja ne bo manjkalo in kar prehitro bo vsem minil čas teh prijetnih počitnic.

Minar Silva

Kulturno-prosvetna prireditev v Mariborski tekstilni tovarni

Na sestankih in sejah so nas dostikrat kar preplašila poročila nekaterih kulturno-prosvetnih referentov iz večjih sindikalnih podružnic, ker je v njih kar mrgolelo visokih števil, ki so kar grozile nam ostalim kulturno-prosvetnim referentom, ki smo bili v svojih poročilih sicer skromnej-

ši, toda iskreni proti samim sebi in svojemu delu. Na II. plenumu Enotnih sindikatov Slovenije v juniju letos, so se me zlasti dojmile preproste, a psihološko dognane besede pisatelja Toneta Seliskarja. Ki nam je pozneje tudi v Delavski enotnosti med drugim zapisal tole: »Nepismenemu pastirju ne boš dal romana v roke, da bi se učil brati, temveč mu boš dal abecednik. Ne boš prekmurskega zidarja, ki je vse do osvoboditve tiel v nevednosti in zmotah, začel pričevati z dialektičnim materializmom, temveč mu boš čital povesti narodno osvobodilne borbe. Naučil ga boš poslušati naše borbenne pesmi.«

Te misli so bile naše vodilo, ko smo v naši sindikalni podružnici pripravljali vprizoritev dramskega dela »Volkodlak«, čigar vsebina je vzela iz narodno osvobodilne borbe. Vaje dramskega odseka so zahtevale mnogo drobnega in na videz nepomembnega dela, ki je pa v resnici imelo velik pomen, saj so se pri študiju te igre seznanjali člani dramskega odseka z vso pomembnostjo in idejnostjo narodno osvobodilne borbe.

Prireditev je bila 2. t. m. v veliki dvorani naše tovarne ter se je je udeležilo nad 1000 gledalcev, večinoma delavcev. Iz navdušenja prisotnih je bilo razvidno, da je ta prireditev premnogemu med njimi, kakor navedenu zidarju iz Prekmurja, približala in poglobila razumevanje veličine naše narodno osvobodilne borbe ter da bo iz tega svojega spoznanja izrpal in globlje razumel tudi pomembnost borbe za dosego našega petletnega plana, ki bo ustvaril nam vsem lepšo bodočnost.

Boško Lukeš.

Prostovoljne delovne brigade pri gradnji drž. ceste Maribor—Trst

Prostovoljne delovne brigade naših sindikalnih podružnic se pridno udeležujejo del pri gradnji naše moderne državne ceste Maribor—Trst ter bodo s svojim delom mnogo doprinesle, da bo ta cesta čim prej dograjena.

V nedeljo 3. t. m. sta delali na tej cesti zopet obe delovni brigadi z glavne železniške direkcije, ki sta šteli skupaj 155 prostovoljnih delavcev, med katerimi je bilo 41 žensk. Brigadi sta delali na sektorju med Lukovico in Logom in sta skupaj opravili 720 delovnih ur. Čeprav organizacija to pot ni bila brezhibna, saj ob prihodu statistikov na delovna mesta ni bilo tamkaj niti strokovnjakov, niti

statistikov ostalih brigad, tako, da je že sama razdelitev orodja vzela precej dragocenega časa, so bili vendar delovni uspehi kar lepi. Prva brigada, ki je delala na izkopu, od vzu materiala ter planiranju, je skupno odkopala ter prepeljala nad 140 kub. metrov materiala; druga brigada, ki je sejala gramoz, je v štirih urah presejela nad 114 m³ gramoz. Vsi udeleženci so delali zelo pridno ter je bilo prebež delavcev po končanem delu posebej imenoma pohvaljenih.

Tudi sindikalna podružnica številka 19 Zveze delavcev in nameščencev stavbne industrije in stavarstva je nedavno prostovoljno delala na tej cesti. Za prostovoljno delo so se javili skoraj vsi delavci in delavke podjetja. In sicer so odšli na gradilišče na Tržaško cesto tovariši, tovarišice pa na bivše Jesenkovo posestvo za Vojnovičem; kjer so odkopale in oplele 1000 m³ vrta. Tovariši na gradilišču na Tržaški cesti so pa v treh delovnih urah izkopali 8 m³ zemlje ter presejali 52 m³ gramoz.

Parne lokomotive „Gradisa“ za izvedbo plana

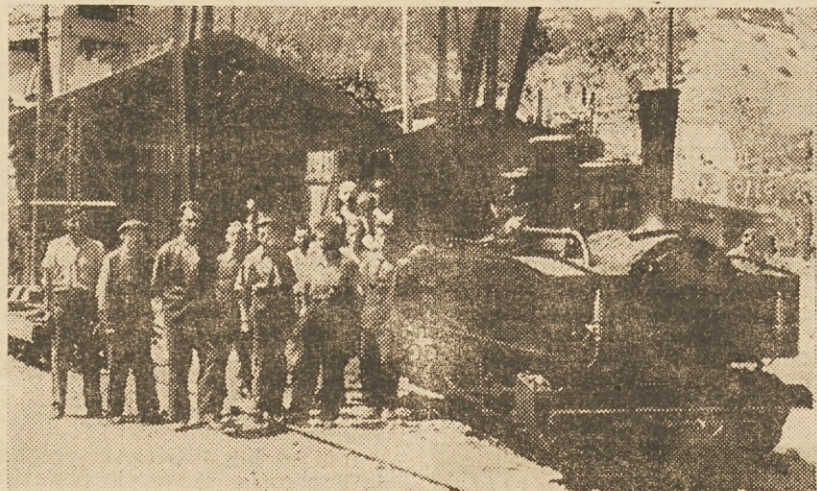
Podjetje »Gradisa« na Mariborskem otoku vrši dela pri gradnji hidrocentrale mehanizirano. Ves material prenašajo žerjavi, prevažajo pa parne ali Diesel-lokomotive. V delavnici strojnega od-

Na Jesenicah so opleli travo

Med prvimi železniškimi edinicami, ki so se takoj in uspešno lotile popušanja naših postojank na progi, je go-tovo jeseniška postaja, ki je že do 25. julija t. l. dokončno opravila to delo. 327 udeležencev je v 1175 delovnih urah očistilo travo vse postajne območje, to je nič manj kakor 7182 metrov tira. Če bi to prostovoljno delo preračunali v običajne zasluge pri osemurnem delu, bi bila morala država za ta posel izdati nad 28.000 dinarjev, ne glede na to, da bi bilo delo trajalo tudi znatno dlje, in sicer skoraj 1900 ur.

Kakor je izvršitev te naloge za osebe jeseniške postaje častna in vredna vsega priznanja, je treba gratirati, da so nekateri pri tem držali križem roke. Blizu 100 članov tega kolektiva se pozivu za prostovoljno ple-tje trave ni odzvalo, med njimi največ osebja iz vozne službe in skladišča, medtem ko so bili med ostalimi najbolj požrtvovalni premikači in tudi vodstvo postaje. V zvezi s to opravilno nalogo je sindikalna podružnica sprejela sklep, da bo tri najbolj požrtvovalne udeležence pri tem delu predlagala za udarnike, in sicer Potisek Ivana z 72 urami, Vitez Ivana z 42 urami in Fon Franca z 41 urami prostovoljnega dela pri čiščenju postaje. Nadaljnjih 10 udeležencev, ki so pri tem delu prekorajili 20 ur, pa je bilo imenoma pohvaljenih.

žili vse ležaje ter slabe nadomestili z novimi. Nato so stroj ponovno sestavili in po vsestranski preizkušnji dali v obratovanje, v službo skupnosti. Če bi nestrokovnjak videl tako lokomotivo takrat,

Z mehanizacijo gradilišča postaja delo uspešnejše

delka izvršujejo delavci vsa popravila strojev. Tu popravljajo gradbene stroje, n. pr. betonske mešalnice, kakor tudi lokomotive za ozkotirne železnice za ostala gradilišča.

Od avgusta 1946 do avgusta 1947, so te delavnice popravile že 4 parne lokomotive, na katerih so izvršile 30 letno revizijo. To pomeni: celotno parno lokomotivo so razmontirali do najmanjših sestavnih delov, preizkusili so kotel, izmenjali grelne cevi, vse zaklep izmenjali in drogeve. Nadalje so izstru-

ko so jo pripeljali v popravilo, bi menil, da spada samo še med taro železo. Toda po dveh mesecih je bil stroj tako temeljito popravljen, da je lahko delal s polno kapaciteto.

Poleg 4 strojev s 30 letno revizijo, so delavnice napravile še na treh lokomotivah 10 letno revizijo, to se pravi, preizkusile so kotel in cevi ter izmenjale potrebne ležaje.

Za popravilo ene lokomotive je kolektiv strojnih delavnic porabil okoli 4500 delovnih ur.

V Kremlju

Kadar smo izrekli besedo »Moskva«, nam je bil v mislih Stalin. Ko smo leteli na »Douglasu«, ni še nihče vedel, ali se bomo sestali s Stalinom, toda misel, da se bomo verjetno sestali z njim, nas ni zapustila vsot pot — tako na letalu kakor tudi potem na avtomobilih, ki so nas prepeljali iz štaba brjanske fronte naravnost v hotel »Moskvo«, kjer smo se nastanili v nekaj sobah.

Kmalu po prihodu — bilo je to 31. avgusta — so nas opozorili po telefonu, naj se nikamor ne razhajamo iz sob, ker bomo šli v Kremelj na sprejem k tovarišu Stalinu. In čeprav to zame ni bilo nepričakovano, ker sem si že v letalu predstavljal, kako bi se to lahko zgodilo, pa sem vendarle na poji v Kremlju mislil na eno: sedajje bom stopil v Stalinov kabinet, zagledal ga bom in Stalin se bo pogovarjal z menoj Kakšna sreča!

Predem smo prišli v Stalinov kabinet, smo morali skozi nekaj sob. Mislil sem si: »Sedajje ga bom ugledal.« Stalin mi je bil pred očmi vedno takšen, kakršnega sem poznal po poročilih. In prav takšnega sem zagledal tovariša Stalina, ko so se odprla vrata v njegov kabinet. Bilo je čisto tako, kakor da sem ga že mnogokrat srečal in da sem ga osebno poznal! Stalin je stal sredi sobe v prav fih obleki, ki je vsem znana po poročilih. Poleg Stalina je bil Vorošilov v maršalski uniformi.

— Torej je tak možak, Kovpak! — je dejal tovariš Vorošilov. Stalin se je nasmehnil. Slisnil mi je roko, se pozdravil z vsemi in prosil,

naj sedemo. Za mizo mi je bil сосед Molotov. Zagledal sem Vjačeslava Mihajloviča, ko sem že sedel poleg njega.

Tovariš Stalin je sedel za mizo na poev od mene. Mislil sem, da bo sprejem zelo kratek — saj so bili časi vendar tako hudi! Toda Josipu Visarionoviču se ni mudilo, da bi pričel poslovni razgovor. Spraševal nas je o naših družinah, ali smo z njimi v zvezi in kako. Včasih nas je moral zapustiti in oditi k telefonu. Ko se je vrnil k mizi, je tovariš Stalin ponovil vprašanje. Nagovoril je sedaj tega sedaj drugega. Nagovoril je tudi mene in zadelo se mi je, kakor da me je Josip Visarionovič prijel narahlo za roko in me pritegnil k sebi. Najbrž je vse obšlo tako čustvo, vsi so prišli k sebi, vsi so se pomirili. Stalin je očividno to opazil in je načel razgovor o partizanskih zadevah. Mene je predvsem spraševal, kako ohranjamo zvezo z ljudstvom, kak je odnos prebivalstva do partizanov. Dvignil sem se in hotel poročati, toda tovariš Stalin je dejal, da ni treba poročati, prosil je, naj sedem in odgovorjam na vprašanja, ki mi jih bo zastavljal.

Tovariš Stalin mi je zastavil mnogo vprašani. Ko sem odgovarjal na prvo vprašanje in začel pripovedovati, ko ohranjamo zvezo z ljudstvom in kako nam ljudstvo pomaga, nam je dal Josip Visarionovič takoj razumeti, da je to zelo važno in da pripisuje temu zelo velik pomen. Nekajkrat je piskal z glavo, kakor bi hotel reči: »Tako, tako, vidite, to je zelo dobro, da ste z ljudstvom čvrsto povezani.«

Objave

Natečaj za sprejem gojen- cev v Sred. strok. tobačno šolo v Prilepu

Pouk v tej šoli traja tri leta. Po dovršeni šoli bodo učenci zaposleni kot strokovnjaki v ustanovah in podjetjih Generalne direkcije zvezne industrije tobaka.

Šola ima internat in vsi učenci bodo preskrbljeni s hrano in stanovanjem.

Pogoji za sprejem so sledeči:

1. Kandidati morajo imeti 4 razrede gimnazije z nižjim tečajnim izpitom, kar dokažejo z izpričevalom.
2. Da so dobrega vedenja, kar dokažejo s potrdilom ljudske oblasti.
3. Biti morajo ljubljeni FLRJ, kar dokažejo s potrdilom pristojne oblasti.
4. Da so duševno in telesno zdravi in sposobni izvrševati službo, kar dokažejo z zdravniškim potrdilom.
5. Kandidati ne smejo biti mlajši od 14, a ne starejši od 16 let, kar dokažejo z rojstnim listom.
6. Kandidati morajo predložiti tudi potrdilo ljudske oblasti o svojem socialnem stanju.

Vse gori navedene dokumente z lastnoročno napisano prošnjo, naj kandidati pošljejo Generalni direkciji Zvezne industrije tobaka, Beograd, Knez Mihajlova ul. št. 40, najkasneje do 1. septembra t. l.

Izbrani kandidati bodo pravčasno obveščeni o pričetku pouka na tej šoli.

Za natančnejša obvestila se je treba obrniti na Generalno direkcijo Zvezne industrije tobaka, Beograd, Knez Mihajlova 40-I.

Zahvala

Podpisani Saller Pavel, področni miličnik okrajne općkarne na Pragerskem, se najlepše zahvaljujem sindikatu općkarne Pragerske, za denarno pomoč ob priliki moje bolezn.

Preklic članske izkaznice

Preklicujemo sindikalno izkaznico št. 266445 št. zveze 22445 na ime Janda Delakorda, Celje.

Sindikalna podružnica Skofjeloške predilnice razveljavlja člansko izkaznico ESZDNJ št. 299538, zveznika št. 58543, izdano 20. 9. 1945 na ime Sluga Slavka, roj. 1908 v Kobaridu, nameščena Skofjeloške predilnice.

Razveljavljene preklica

V »Delavski enotnosti« št. 32 je bil pomotoma objavljen preklic članske izkaznice št. 1405283 na ime Obu Vera, nameščena UL, Mozirje št. zveze 47.235. S tem preklic razveljavljamo, ker je imenovana izkaznica med tem naša.

Uredništvo: Ljubljana, Dom sindikatov, Miklošičeva 22/II, telefon 45-38. Uprava: Isotam, I. nadst., telef. 20-42, št. čekovne nakaznice: 60-7005-012. Urejuje uredniški odbor. — Tiska Prosvetna tiskarna.

In zares je čez nekaj dni pristalo na poljani nekoliko proč od našega taborišča letalo, ki je bilo poslano samo k nam. Malokdo ga je videl, toda nekaj dni niso govorili ljudje v Stari Gubi o ničemer drugem kakor o tem prvem letalu, ki nam je prineslo zdravila iz »Velike dežele«. V sanitetski oddelk je začelo prihajati še več bolnikov. Vsak — pa čeprav je bil zdrav — je želel dobiti kak zdravniški prašek iz Moskve. Moskva, draga Moskva!

V mnogo kilometrov dolgi črti so se razprostirale po robu gozda krog Stare Gube taboriščne kolibe naših združenih oddelkov — putivljškega, gluhovskega, šaliginskega, krolevcekega in konofopskega. V maju je odšlo iz Stare Gube na rejd po Sumščini okrog sedem sto pčdeset ljudi, ko pa smo se v avgustu vrnili v brjanske gozdove, je bilo v oddelkih že več kakor tri tisoč borcev.

Frontno črto smo preleteli ponoči v višini treh tisoč metrov. Z zemlje so streljali na nas, videli smo, kako so pobiskavali ognji. Zarki žarometov so begali po nebu, toda naši potniki so postali nekoliko živahnejši le ob eksploziji protiletalskega izstrelka, ki

smo jo čutili precej močno. Moštvo na letalu je za povračilo Nemcem streslo na zemljo, na njihove glave, kopico majhnih bomb, vnel se je prepri, kako daleč za »Douglasovim« re-pom se je razletel izstrelk — dvajset pčdeset ali sto metrov za nami — potem pa je razgovor spet prešel na poslovne teme. Med drugimi smo se mnogo pogovarjali o soli — vsi oddelki so zelo trpeli, ker je ni bilo — o možnosti, da bi jo dobili iz Moskve, in o pomoči kolhoznikom, ki jih je mučil skorbut.

Dod nam je bilo že sovjetsko ozemlje — zaledje brjanske fronte — toda tudi ona dežela, ki je bila za nami in so jo začasno zasedli Nemci, je bila še vedno sovjetska dežela in mi smo leteli v Moskvo kot njeni predstavniki

Verjetno ni v tej noči lelo samo naše letalo pod ognjem nemških protiletalskih topov iz okrajev, ki so jih osvojili Nemci, v Moskvo. Morda so letela tudi iz Belorusije, odnekod iz Polesja in s Smolensčine, od Novgoroda, Pskova, Stare Ruse. Razreži sovjetsko deželo na tisoč koščkov in Moskva jih bo kakor magnet pritegnila k sebi, zlita v eno samo nedeljivo celoto.